

50 jaar
schamper

*Interview met
Björn Soenens*

Jaaigang 51 // #661 / 23.11.2025 // drieweekelijks tijdens het academiejaar

Het blad van vrienden en polarisatie

Verantwoordelijk uitgever: Joppe Frans

COLOFON

Oplage
3000 exemplaren op papier

Verschijnt driewekelijks tijdens het academiejaar.

Verantwoordelijke uitgever
Joppe Frans
Hoveniersberg 24, 9000
Gent

Druk
Graphius Gent
Traktaatweg 8
9041 Gent

Hoofdredacteur
Joppe Frans
Chef Cultuur
Sarah van Crombruggen

Algemeen Coördinator
Zita-Luna de Smaele
& Lies Pardon
Chef Wetenschap
Leone Mattheus
(interim)

Chief Reclame & PR
Yana Rosé
Chief Lay-out
S. Marina Dosal
Dierssen

Chief Sociale Media & PR
Joren Stox & Tina Morthier
Chief IT
Henri Spriet

Chief Maatschappij & Satire
Samuel Bocken
Chief Eindredactie
Leone Mattheus

Chief Onderwijs
Jasper Mouton
Chief Beeld
Emma Juxon-Smith

Redacteur
Leone 'Happiest Season' Mattheus, Jasper 'love actually' Mouton, Ege Tokman, Julian Dams, Sarah van Crombruggen, Mara Malliet, Noa Wijnberg, Ophélie de Winter, Joppe Mandervelt, Tuur 'The Grinch (2018)' Van Beveren, Samuel 'The nightmare before christmas' Yana 'Terrifier 3' Rosé, Lies 'The Holiday' Pardon, Roosje Visschedijk, Sara Schelstraete, Fien Waage, Marie Soetens, Joren Stox, Robin Chan, Ella Pauwels, Tina 'The Muppet Christmas Carol' Morthier, Emma Juxon-Smith, Nina Vandezande, Emilie De Winne, Joppe 'The Holdovers' Frans

Medewerker
Luna Llusha, Madeleine Coussement, Mirthe Van Landschoot, Wout Landuyt, Nikkie Patyn, Lotte Van Den Eyden, Ophélie Van Damme, Siri Van de Velde, Manu De Cock De Block, Stien Kregting

Beeld
Lena Waterschoot, Ella Desmedt, Quinten 'A Christmas Carol' Steen, Emma Juxon-Smith, Leone Mattheus, Henri Spriet, Jasper Mouton, Sara Schelstraete, Iep, Mirthe Vanlandschoot, Lies Pardon, Marie Soetens, Tuur Van Beveren, Yanne de Frenne, Emilie De Winne

Eindredactie
★Marie Soetens, ★Joppe Frans, Lies Pardon, Fien Waage, Yana Rosé, Samuel Bocken, Wout Landuyt, Luna Llusha, Tuur Van Beveren, Tina Morthier, Madeleine Coussement, Ophélie Van Damme, Manu De Cock De Block, Joren Stox, Stien Kregting, Lotte Van den Eyden, Henri Spriet, Siri Van de Velde, Sara Schelstraete, Mara Malliet, Jasper Mouton, Nikkie Patyn, Quinten Steen, Leone Mattheus

Cover
Emma Juxon-Smith

Edito beeld
Emma Juxon-Smith

Middenpagina
Emma Juxon-Smith, Sara Schelstraete, Dario Posé Boen, Sophie Marina 'The Holdovers' Dosal Dierssen

Student ontmoet arbeider

JOPPE FRANS

Onlangs heb ik terug de vruchten mogen plukken van mijn werkloosheid, en ben ik voor het eerst in lange tijd weer lang uitgegaan. De vroege uren waarop het hardwerkend proletariaat naar zijn werk gaat, en de student met een durum in zijn hand naar huis strompelt, zijn de mooiste van de dag. Uitgaan tot zeven uur heeft bij mij meer klassenbewustzijn gecreëerd dan **Marx**.

Marx had naar de Overpoort moeten gaan in plaats van zich zat te zuipen in zijn appartement. Hij had dan waarschijnlijk het revolutionaire potentieel gerealiseerd van dronken studenten. Als je in een grote menigte in De Coulissen 'Fuck Kapitaal' zou scanderen, zal iedereen je blindelings volgen. Het zijn niet de vakbonden waar het grootkapitaal bang van moet zijn, maar van gratis vaten.

Om nu even terug te gaan naar de ontmoeting tussen arbeider en student, wat als deze twee krachten van de nacht de handen zouden bunde-

len en Stad Gent overnemen? Studenten hebben in 1949 al eens het Gravensteen bezet wegens te hoge bierprijzen, de Volvo-fabriek is dan geen grote stap meer.

Waarom is dat dan nog niet gebeurd? De *deep-state* weet van het revolutionaire potentieel van dronken studenten, en is daarom een lastercampagne gestart tegen onverantwoord drinken. "Uitgaan zonder drank is ook cool!" Oké seut, ga maar terug naar de schaakclub. Het is geen toeval dat Rusland, de geboorteplaats van de revolutie, de hoogste sterftecijfers door alcohol kent. **Tom**

Waes was niet zomaar gevaarlijk aan het rijden op straat, hij was op weg naar Brussel om een Belgische Sovjet op te richten. Wie nu achter die vangrails zoekt, kan daar zomaar eens een hamer en sikkel vinden.

Grote helden komen voort uit grote glazen, dus drink! We hebben niks te verliezen naast onze kettingen, en eventueel ons bewustzijn.

Ik ben wettelijk verplicht hierbij te zeggen dat dit satire is, en dat je alcohol drinkt met verstand. FOD Volksgezondheid, als u dit leest: *Schamper* is u goed gezind. Stuur **Sterke Frank** niet op ons af.

Israël heeft al
69 513
Palestijnen gedood sinds
7 oktober 2023

Egypte bij onderzoeksgeld?	4
Novenkaarsen stoppen productie?	4
Geen plek in de bib?	5
AI-beleid aan de UGent	6
Faalt het fietsbeleid in Gent?	8
Bestaan buisvakken wel?	10
In the spotlight: CDS	12
Opinie: third places	13
Interview: Quinten Jacobs	14
For the record: Orbàn	17
Interview: Björn Soenens?	18
Friendship paradox	23
Tinder voor vrienden	24
Gekrompen brein	26
Hoe werkt empathie?	27
Interview: Marie-Anne Vanderhasselt	28
De verdwijning van de insta boyfriend	30
Patain wint de hustinx prijs	32
De comeback van Victoria's Secret	33
Interview: Waso de Couter	34
Four Favourites van: Jasper Mouton	36

Pureto, wat zit er in de puree?	37
Spelletjespagina: crypto	38
De strip	39

À MARAT,
DAVID.

EGYPTE SLUIT AAN BIJ EUROPESE POT ONDERZOEKSGELD

EGE TOKMAN // BEELD: EMMA JUXON-SMITH

Op 22 oktober 2025 werd Egypte officieel lid van Horizon, het Europees fonds voor onderzoekssubsidies. Het land werd het tweede Afrikaanse land na Tunesië dat mocht genieten van de Europese pot investeringsgeld. Opmerkelijk is dat Egypte het meest repressieve land is dat tot nu toe toegang tot het fonds heeft gekregen. Een onderzoek van de Friedrich-Alexander Universiteit in Duitsland naar academische vrijheid rangschikt Egypte als één van de minst vrije landen voor academici.

In maart 2024 kwam er meteen kritiek op het idee dat Egypte zich bij het fonds zou aansluiten. Mensenrechtenorganisaties pleitten toen voor voorzorg bij samenwerkingen met het land omwille van de schendingen van mensenrechten en vrijheden van academici. Het Horizon Europeprogramma is een pot geld van de Europese Unie die ²bedoeld is om academische onderzoeksprojecten en innovatie in industrie en publieke instellingen te subsidiëren. Het beschikt over een budget van maar liefst 95,5 miljard euro tussen 2021 en 2027 en een voorgesteld budget van 175 miljard voor de periode 2028-2034. Met dat budget focust het programma zich op onderzoek naar klimaatverandering en duurzaamheid, met als doel Europa te helpen groeien en competitief te blijven.

21 landen van buiten de Europese Unie genieten al mee van Horizon. Hoewel Egypte vanaf nu eigen onderzoek kan financieren met Europees geld, zal dat niet zomaar in het potje grabbelen zijn. Onderzoek zal niet gegarandeerd gefinancierd worden. Elk onderzoeksproject moet apart financiering verzoeken, waarna het geld op basis van verdienste wordt toegewezen.

NOVEENKAARSEN MET HALFNAAKTE HEILIGEN STOPPEN PRODUCTIE WEGENS PROTEST

JULIAN DAMS // BEELD: ELLA DESMEDT

Naar aanleiding van de examens in juni van 2024 lanceerden enkele christelijke organisaties waaronder Beweging.net, Jong ACV, CM en VDK Bank een opmerkelijke campagne om studenten een hart onder de riem te steken. Studenten konden op bestelling gratis noveenkaarsen ophalen aan de Sint-Pietersabdij in Gent. Die noveenkaarsen, bedoeld om de studenten van "Goddelijke bijstand" te voorzien, droegen afbeeldingen van Sint Aloysius (de patroonheilige van de studenten), en Sint Rita (patrones van de hopeloze gevallen).

Om de boodschap een toffe toets te geven, werd echter besloten om de heiligen halfnaakt af te beelden. "Een ludieke actie, maar met een serieuze boodschap", vonden de organisatoren. Het taboe dat heerst rond de nood aan hulp kon op deze manier verbroken worden, klinkt het. "Iedereen mag hemelse bijstand aanvragen, daarvoor moet je geen weesgegroetje kennen", zegt **Jan Reunes** van Beweging.net.

Maar niet zonder kritiek: "Een schandalige inbreuk op de christelijke moraal", vond TFP-Studentenactie, een internationale vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor de verdediging van de katholieke zaak en de christelijke beschaving. Ze startten een petitie die 400 handtekeningen kreeg.

Uiteindelijk kreeg de kritiek van TFP-Studentenactie weerklank. Op hun Instagram delen ze een mail waarin de Sint-Pietersabdij belooft de campagne in de toekomst niet meer te herhalen. "We zullen goed in de gaten houden wat er gebeurt", aldus TFP-Studentenactie.

STOELENDANS: FACULTEITSBIBLIOTHEEKEDITIE

De bibliotheken zitten overvol. Terwijl duizenden studenten zich dagelijks in de bibben verdringen, blijft de vraag knagen waarom een universiteit van deze omvang haar eigen stoelendans maar niet onder controle krijgt.

De Universiteitsbibliotheek Gent is een netwerk dat bestaat uit de Boekentoren en 10 faculteitsbibliotheken. In totaal zijn er ongeveer 2100 studieplekken voorzien in dit netwerk, terwijl er zo'n 41 000 studenten studeren aan de UGent. De universiteit voorziet dus per 19 studenten maar één studieplek. Dan spreken we nog niet over de hogeschoolstudenten die ook graag in de universiteitsbibliotheken vertoeven. Met hen erbij gerekend zijn er 87 000 studenten in Gent.

Er wordt per 19
studenten één
studieplek voorzien

De populairste bibliotheken zijn uiteraard Boekentoren, Rozier (Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte) en de bibliotheek van Campus Aula (Faculteitsbibliotheek Recht en Criminologie). Het zijn prachtige locaties en in tegenstelling tot Rozier hoef je je gerief niet in kluisjes te steken in Boekentoren en Aula. Het voordeel aan Rozier is dan weer dat deze bib pas sluit om 22:00. Ook in Aula kun je nog terecht als je het liefst 's avonds studeert, deze bib sluit om 21:00.

Het lijstje aan problemen in de universiteitsbibliotheken beperkt zich niet tot het chronische tekort aan studieplekken. Ook de beruchte kluisjes van Rozier blijven een

hardnekkige bron van ergernis. Studenten begrijpen niet waarom ze verplicht zijn, waarom ze zo vaak haperen en waarom die tussenstop nog vóór het studeren al tot frustratie leidt, zeker wanneer de code 's avonds opnieuw faalt en er alweer een medewerker moet worden bijgehaald. De vrees voor massale boekendiefstal lijkt bovendien overtrokken maar toch blijft het systeem, zelfs voor wie een kluisje bemachtigt, onbetrouwbaar en onhandig.

Tijdens de blokperiode wordt de druk op de Faculteitsbibliotheek Letteren en Wijsbegeerte bovendien nog vergroot door de renovatie- en verbouwingswerken: van de oorspronkelijke 960 zitplaatsen zijn er volgens faculteitsbibliothecaris **Paul Busschman** een honderdtal tijdelijk onbruikbaar. Extra plaatsen voorzien zit er voorlopig niet in, aangezien de bibliotheek in de eerste plaats een consultatieruimte blijft waar onderzoek en bron-

gebruik voorrang krijgen; daarom worden tijdens de blok heel wat tafels als consultatieplek gereserveerd. Ook over de kluisjes bevestigt Busschman dat er "zeker een probleem" is: studenten laten waardevolle spullen achter, geven opzichtig hun code in of sluiten hun kluisje niet af, waardoor er helaas diefstallen gebeuren. Zijn advies blijft dan ook simpel: wees voorzichtig, wees hoffelijk, volg de richtlijnen, eet niet in de bibliotheek, reserveer geen plaatsen voor anderen en laat consultatieplekken vrij. Hij benadrukt tegelijk dat buitenlandse bezoekers stevast onder de indruk zijn van hoe rustig en gedisciplineerd studenten hier werken. Tot slot wijst hij erop dat ze sinds vorig academiejaar extern beheerde studieplekken aanbieden, maar dat een online reservatiesysteem voor de bibliotheek zelf moeilijk ligt: de vele gangen en kamers lenen zich daar niet toe.

VERBOD OP AI-VERBOD LEC AI AAN DE UNIVERSITEIT BL

Het gepoogde verbod op AI en de daaropvolgende intrekking van hogerhand was de eerste grote struikelblok in wat tot nu toe werd verteld als een succesverhaal. Het hele gebeuren legt de uitdagingen van AI aan de universiteit bloot.

Net voor de start van het academiejaar besliste de vakgroep Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen om AI-gebruik te verbieden, een beslissing die enkele weken later door de UGent werd teruggefloten. De UGent was de eerste universiteit van België die het gebruik van AI toeliet in bachelor- en masterproeven: een voortrekkersrol die het graag uitdraagt. Het verbod van begin dit academiejaar lokte veel reactie uit, zowel binnen als buiten de universiteit. Later in oktober tekenden X aantal professoren en experts nog een open brief die universiteiten waarschuwt voor generatieve AI en haar negatieve effecten.

Het voornaamste argument van de moraalwetenschappers was dat een denkmachine niet thuishoort op een plek waar denken centraal staat. "Het is alsof een student meubelmaken op zijn eindproef een IKEA-kast voorstelt", zo vertelt een anonieme studentenvertegenwoordiger.

"Nu geven de universiteiten het geld aan Amerikaanse providers" - Luc Steels

Large Language Models (LLMs), zoals ChatGPT worden getraind op basis van een enorm grote datapool en geven hun antwoorden op basis van welk woord het meest waarschijnlijk het laatste woord opvolgt. Uit dat proces kunnen ook hallucinaties ontstaan: onjuiste pogingen om het volgende woord te vinden die tot foute informatie leiden.

EINDE VAN DE GROEICURVE

De explosieve groei van AI zoals we die nu kennen, komt ook meer en meer op zijn einde. LLM's hebben nood aan steeds meer data op een steeds grotere schaal om verder te ontwikkelen. Deze schaalvergrotingen vergen echter steeds grotere datacentra, met steeds meer energieverbruik, en dus steeds hogere geldsommen. Google pompte recent nog 40 miljard dollar in drie geplande datacentra in Texas, en in oktober 15 miljard in een datacenter in India.

AI-giganten zoals NVidia en Oracle komen terecht in een soort cirkel waar de groei uitgaat van onderlinge investeringen, zo blazen de bedrijven elkaars waarde steeds op. De mogelijkheid van een financiële bubbel lijkt ondertussen reëel. Durfkapitalist en militaire technologiemagnaat **Peter Thiel** trok recent nog zijn aandelen terug uit NVidia.

BUITENLANDSE MODELLEN VOOR BELGISCHE STUDENTEN

Ook de context waarin LLMs worden ontwikkeld roept vragen op. De tien meest waardevolle AI bedrijven zijn allemaal Amerikaans. Daarbij komt niet alleen een marktvoordeel, maar ook een waardeoordeel kijken. Hoewel ze Nederlands spreken zijn die Amerikaanse modellen vooral op Angelsaksische bronnen getraind.

VERBODEN AI TE VERBIEDEN

Luc Steels, peetvader van de AI in België en professor emeritus aan de VUB, vindt het een belangrijke opdracht voor Belgische en Europese universiteiten om te onderzoeken hoe we die technologieën meer naar eigen hand zouden kunnen zetten, en dus baseren op onze eigen waarden. Huidig AI-onderzoek draait momenteel om de toepassing van die technologie.

GT UITDAGINGEN LOOT

SARAH VAN CROMBRUGGEN & JASPER MOUTON

BEELD: HENRI SPRIET & QUINTEN STEEN

"Nu geven de universiteiten het geld aan Amerikaanse providers", aldus Steels. De UGent sloot recent zelf een deal met Microsoft om Copilot gratis aan studenten aan te bieden. Digitale-rechtenexpert **Paola Verhaert** noemde een gelijkaardige deal van de Vlaamse overheid "Roekeloos" in *Knack*.

HET CONTROLEPROBLEEM

Het is moeilijk om na te gaan wat wel of niet door generatieve AI geschreven is.

Ook Steels waarschuwt voor dit probleem. "Die systemen zijn ontworpen om zo dicht mogelijk de output van de mens te benaderen. Als je veel teksten hebt dan lukt dat. Die benadering is zo goed dat het niet mogelijk is om op basis van die output te controleren of de student dat zelf heeft geschreven." Hoewel er controletools ter beschikking staan, zijn ze niet altijd accuraat.

De moeilijke controle op deze modellen werd ook aangehaald door tegenstanders van het verbod. Eerst en vooral om aan te tonen dat een totaalverbod onbegonnen werk is. Daarbovenop lopen studenten die geen AI zouden gebruiken voor hun masterproef het risico om toch aangewezen te worden als schuldig. Een zorg die ook Steels deelde.

Velen kijken naar mondelinge evaluaties als dé oplossing van dit probleem. "Het brengt ons naar het

herwaarderen van mondelinge examens" aldus **Bart Van de Putte**, professor Sociologie.

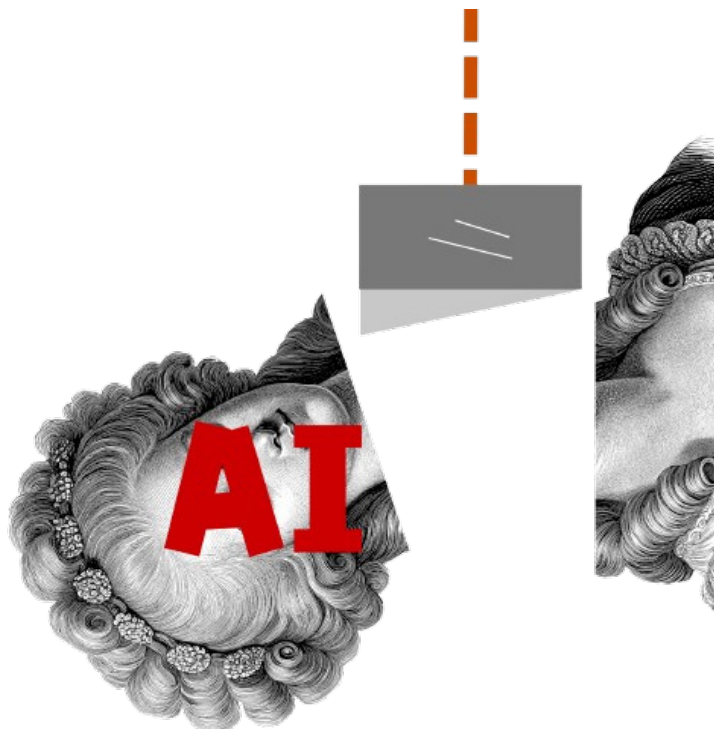
"Het brengt ons naar het herwaarderen van mondelinge examens." - Bart Van de Putte

DISCREPANTIE TUSSEN STUDENTEN EN PROFFEN

Toch was er bij de moraalwetenschappen niet evenveel steun voor het gepoogde verbod. Onder studenten was meer terughoudendheid, en een eerder pragmatisch standpunt. Er waren echter maar drie studentenvertegenwoordigers aanwezig bij de 20 aanwezigen op de oorspronkelijke onderwijscommissie, die volgens een anonieme vertegenwoordiger "wat werden genegeerd". Andere deelnemers in

de vergadering ontkennen dit. De rest was uitgenodigd, maar is niet komen opdagen. "De meest mondelinge waren aanwezig", aldus diezelfde student.

Stuver **Rafaël** beaamt dat een totaalverbod niet de juiste oplossing is. "We moeten leren omgaan met AI, want het zal niet magisch verdwijnen". Daarnaast zit er volgens hem ook positief potentieel in AI en is het daarom een meerwaarde om ermee te leren werken. De vakgroep komt pas in april terug samen om AI en haar impact verder te bespreken, in aanloop naar volgend academiejaar.

FAALT HET GENTSE FIETSBELEID?

JOPPE MANDERVELT & TUUR VAN BEVEREN // BEELD: LENA WATERSCHOOT & HENRI SPIRIET

Gent wordt elk jaar overspoeld door nieuwe fietsers. Om de overlast te verminderen, paste de stad onder leiding van schepen van Mobiliteit Joris Vandenbroucke het fietsbeleid in oktober aan.

STRENGER BELEID

Tijdens inspecties in de studentenbuurten realiseerden controleurs van de Fietsambassade dat er niet enkel fietsen in de stallingen zelf, maar ook overal errond stonden. Dit zorgt voor een versperring van wegen en voetpaden, waar andere weggebruikers onder lijden. De stad Gent stelde begin oktober dan ook een strenger fietsbeleid op. Op 6 november gaat het van kracht: de Fietsambassade vertrekt op patrouille om te controleren welke fietsen foutief geparkeerd staan. Eerst spreken ze, volgens schepen Vandenbroucke, de studenten aan om de fiets correct te stellen. Nadien, meestal dezelfde dag nog, nemen ze ook hinderlijk geplaatste fietsen mee naar het depot. Hoewel deze actie zowel op de website als ter plaatse aangekondigd was,

ervaren studenten dit vaak anders. Zij verklaren dat hun fiets opeens verdwijnt en zelfs schade oploopt tijdens die ophaling.

De stad Gent hoopt via deze opruimingsactie meer te bereiken dan enkel vrije voetpaden. "Het is een sensibiliseringsactie, en we gaan die actie trouwens blijven herhalen. We zien ook wel dat het werkt, dat er inderdaad wat meer bij wordt

Studenten verklaren dat hun fiets opeens verdwijnt en zelfs schade oploopt tijdens die ophaling

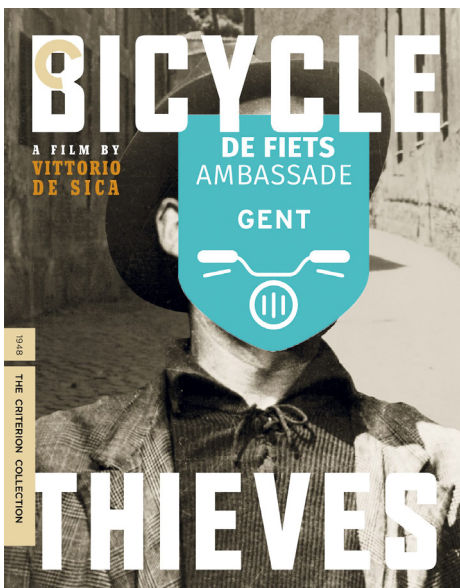
stilgestaan om de fiets toch ergens te plaatsen waar hij minder hinder oplevert", aldus **Vandenbroucke**. Hij benadrukt ook dat studenten beter hun fiets in de fietsenstallingen op het domein van de UGent plaatsen in plaats van op straat.

OVERVOLLE FIETSENSTALLINGEN

Om het gebrek aan plaats op lange termijn op te lossen, moeten er meer fietsrekken in Gent komen te staan. Zo zouden parkeerplaatsen langs de baan, die nu voorbestemd zijn voor auto's, plaats kunnen maken voor fietsparking. "In het centrum zijn er al heel veel

bovengrondse fietsenstallingen geplaatst in plaats van autoparkeerplaatsen. Een van mijn belangrijkste beleidsdoelstellingen in dit legislatuur is om plaats te creëren om fietsen en auto's te zetten weg van de straat, zodat deze druk op openbare domeinen vermindert."

Zo zijn ze op Campus UFO ook al druk bezig met het omvormen van een deel van autoparking tot duizend nieuwe staanplaatsen voor fietsen. Tijdens de Gentse Feesten waren auto's niet toegelaten in het centrum van de stad, maar moesten ze verder weg parkeren en het openbaar vervoer nemen richting de feestzone. Zou een permanente verschuiving van die last, gecreëerd door auto's, tot een duurzamer stadscentrum kunnen leiden en tegelijkertijd het probleem van fietsoverlast kunnen verminderen? "Het aantal inwoners stijgt wel, maar de stad wordt niet groter. Dan moeten we ondergronds of weg van de straat gaan kijken. Ik sluit niet uit dat ondergrondse parkings deels vrijgemaakt kunnen worden om fietsen te parkeren, maar dan moeten die ook wel gebruikt worden. Als fietser moet je aanvaarden dat je wel eens een minuut of twee zal moeten stappen."

VERDER DAN DE FIETSREKENEN

Fietsinfrastructuur reikt natuurlijk verder dan enkel de parking. Volgens cijfers van de Vlaamse overheid waren er tussen 2020 en 2022 maar liefst 26 gevaarlijke punten in Gent. Dat wil zeggen dat er in die periode minstens drie verschillende letselongevallen met een zwakke weggebruiker op dat punt plaatsvonden. Na Antwerpen is Gent dan ook de gemeente met het meest van zulke punten. Een van die plekken is de Heuvelpoort, waar eerder dit jaar nog een

Er waren tussen 2020 en 2022 maar liefst 26 gevaarlijke punten in Gent

vrouw overgebracht werd naar het ziekenhuis na een aanrijding met een wielertoerist. Hierbij luidt de vraag: kennen fietsers zelf de verkeersregels genoeg, en zou een aanpassing hierin zulke incidenten kunnen doen afnemen? "Er is een plan om de Heuvelpoort fundamenteel anders aan te leggen, waarbij openbaar vervoer en fietsers op een ander niveau passeren dan wagens. Het is de bedoeling om gemotoriseerd verkeer via een tunnel onder de heuvelpoort door te laten gaan, zodat er boven-

gronds veel meer ruimte vrijkomt voor fietsers en openbaar vervoer", aldus Vandenbroucke.

Wat ook tot een verhoging van dodelijke incidenten leidt, zijn elektrische fietsen. Volgens gegevens van het VIAS zijn er meer ongevallen die tot dodelijke gevolgen leiden met een elektrische fiets dan met niet-elektrische fietsen of speedpedelecs. Voorlopig staat de maximumsnelheid waaraan een fietser zich mag verplaatsen op dertig kilometer per uur, maar de politie controleert dat niet actief. Moet deze maximumsnelheid veranderen? "De maximale snelheid van dertig kilometer per uur geldt voor iedereen", zegt Vandenbroucke "Bij

speedpedelecs is er een technisch probleem dat ze niet allemaal detecteerbaar zijn voor camera's van de politie, afhankelijk van het materiaal. Niet alleen Gent, maar ook andere steden worstelen hiermee."

De aanpassingen aan het beleid doen dus een poging om de fietsoverlast op korte termijn aan te pakken, maar dat blijft niet zonder kritiek. Van oplossingen op lange termijn is er al sprake geweest, maar die zijn moeilijk uit te voeren zonder een andere groep te benadelen. Er zijn zo meer gaten in het fietsbeleid dan enkel het gebrek aan stalling: de gemeente Gent is een koploper in het aantal gevaarlijke verkeerspunten.

BESTAAN BUIS

Buisvakken jagen studenten die weldra aan hun eerste blok beginnen de stuipen op het lijf. Dienen deze examens als filter? Verschillende proffen bieden verschillende verklaringen.

Met een buisvak bedoelen we een vak waarvoor de slaagkansen zeer laag liggen. Deze komen vaak in de eerste bachelor voor en zijn vakken die maar al te vaak moeten worden meegenomen naar het tweede jaar. Omdat dit vakken zijn die meestal aan zeer grote richtingen of groepen worden gegeven, krijgen ze een ietwat controversiële reputatie als sinistere filtertool. Denk maar aan Overzicht van historische kritiek aan de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Politicologie bij Politieke en Sociale Wetenschappen en Statistiek bij Psychologie. De vakken zouden expres zo moeilijk zijn, om ervoor te zorgen dat een groot aantal studenten uit het eerste jaar wordt weggefilterd na herhaaldelijk falen. Vanuit de UGent werd dit altijd ontkend.

WORDT ER WEL ECHT GEFILTERD?

Hoewel er geen filter is op aantallen speelt een vorm van selectie wel mee bij sommige proffen. **Patrick Calders**, professor Cytologie en Histologie aan de vakgroep Revalidatiewetenschappen, benadrukt de nood aan een filter: "De instroom is heel heterogeen. We hebben wel een ijkingsstoets maar geen ingangsexamen. Bij het ingangsexamen geneeskunde slaagt er twintig procent, zij hebben dus al een geweldige filter." Hij benadrukt ook dat er door de fundamentele aard van het vak

getoetst wordt naar vaardigheden die een kinesitherapeut nodig heeft voor de rest van de opleiding.

Bart Van de Putte, onderwijsdirecteur bij de faculteit Polieke en Sociale Wetenschappen en professor Sociologie gooit het over een andere boeg als het over filteren gaat: "We *don't care*... We bekijken een hoog of laag slaagcijfer niet als goed of slecht. We toetsen eerder of we tevreden zijn over het inhoudelijke niveau." Hij legt ook een grote nadruk op het publiek: "Je hebt een groep studenten die, wat ook de reden is, niet slaagt of maximaal 20 procent van de studiepunten behaalt op een jaar tijd." Een studiejaar kan ook veel verschil maken: "We zien slaagcijfers soms schommelen met 30 procentpunten tussen de jaren heen" aldus Bart Van de Putte. Ook Calders haalt andere uitdagingen aan: "Het is ook vaak het eerste examen. De kloof tussen middelbare examens en universitaire examens is toch nog steeds groot."

WAT DOEN FACULTEITEN OM TE HELPEN?

Volgens Van de Putte worden er sinds een aantal jaren heel wat maatregelen genomen in de faculteit. Zo worden er tussentijdse toetsen georganiseerd. Voor sommige vakken zijn er vier kleine toetsen, andere vakken geven dan weer wekelijkse taken.

Verder zijn studiebegeleiders een enorm belangrijke factor. "Zij houden studeersessies en zijn ongelofelijk *approachable*. Per jaar houden zij een duizendtal individuele gesprekken", aldus Van de Putte. Natuurlijk is er ook nog de harde knip. De onderwijsdirecteur deelt

"We don't care... We bekijken een hoog of laag slaagcijfer niet als goed of slecht." - Bart Van de Putte

nog mee dat "er meer wordt gewerkt bij studenten, maar dat leidt niet tot een dramatische verandering in slaagcijfers. Voor hetgeen dat we kunnen doen hebben we wel al een deel van de weg afgelegd."

Volgens professor **Gerd Verschelden**, die het vak Basisbegrippen van recht geeft in de faculteit Recht en Criminologie, neemt hij zelf ook voldoende maatregelen om de studenten te begeleiden bij zijn vak. "In elke les speel ik in op veelgemaakte fouten op examens, precies om ze te vermijden. Ik geef met behulp van het monitoraat een proefexamen en een oefenles, waarin ik reële examencasussen oplos met de nadruk op de meest voorkomende fouten. In de laatste les los ik ook een aantal voorbeeld-

VAKKEN WEL?

"Ik ga er prat op in meer dan 20 jaar nog nooit examenscores te hebben aangepast, omdat een bepaalde cohort slechter of beter scoort dan gebruikelijk." - Gerd Verschelden

vragen op, waarbij ik ook weergeef welke denkfouten gemaakt worden. Ik ga er prat op in meer dan 20 jaar nog nooit examenscores te hebben aangepast, omdat een bepaalde cohort slechter of beter scoort dan gebruikelijk. Ik ben wellicht de enige prof die in Ba1 rechten zelf een-op-een de individuele examenfeedback verzorgt. Wie dat wenst, kan persoonlijk van mij horen – met zicht op de examenkopij – op welke vlakken hij of zij precies tekort is geschoten (te beknopt of te uitgebreid antwoorden, incor-

rect taalgebruik, denkfouten, verkeerde timing bij het oplossen van het examen...):"

WAT MAAKT OF KRAAKT JE BUISVAKEXAMEN?

Hoewel de faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen dus al veel inzet op begeleiding, benadrukt Van de Putte dat een goede werkhouding van de studenten zelf één van de grootste oorzaken is van een succesvol studietraject. "De grootste moeilijkheid ligt, denk ik, in de hoeveelheid materie die ze

moeten verwerken," stelt hij. "Het *time management* van studenten moet meer georganiseerd worden."

Volgens professor Verschelden schiet de voorbereiding van studenten vaak tekort, "Studenten studeren vaak veel te oppervlakkig of leveren gewoonweg niet de nodige inspanningen." Hij merkt ook op dat studenten zelfs de "gegarandeerde puntenpakker" links laten liggen, omdat deze vraag op te weinig punten zou staan.

In de spotlight

CDS

LEONE MATTHEUS & JASPER MOUTON

De Christendemocratische Studenten (CDS) maakt haar comeback aan de UGent. De kring, die vroeger door een gebrek aan leden ophield te bestaan, wil opnieuw een plek creëren voor studenten die zich niet thuis voelen aan de uiteinden van het politieke spectrum

Volgens **Angelo Kasmi** en **Wubbe Van Hoey** heerst er vandaag te veel polarisatie onder studentenverenigingen. "Verenigingen als COMAC en KVHV groeien sterk, maar een ideologisch alternatief in het centrum ontbreekt", aldus CDS. CDS wil die leegte opvullen door de waarden van de christendemocratie opnieuw naar voren te brengen, zonder daarbij nadruk te leggen op religie. De vereniging wil studenten een stem geven die niet alleen links of rechts zijn, maar die zich richt op gemeenschapszin, solidariteit en personalisme.

Hoewel de vereniging voortkomt uit de christendemocratische traditie, benadrukken de oprichters dat CDS niet expliciet religieus is. "We zijn geen kerkfabriek" stellen ze. CDS vermeldde dat "Je geen christen hoeft te zijn om je bij ons aan te sluiten. Onze waarden, zoals solidariteit en naastenliefde, vind je ook buiten de religie terug." Sommigen binnen de vereniging zouden zelfs vinden dat de C uit de naam mag verdwijnen. Het idee is dat de nadruk ligt op de ideologische principes van de christendemocratie, zoals ontstaan vanuit arbeidersbewegingen en maatschappelijke betrokkenheid, in plaats van religieuze overtuiging.

Ideologisch ziet CDS zichzelf als vernieuwend binnen de christendemocratische stroming. Ze willen afstand nemen van het conservatisme waarmee CD&V soms wordt geas-

socieerd en zich openstellen voor meer progressieve standpunten, onder meer op ethische en ecologische thema's. Zo vinden de studenten dat het rentmeesterschap (het zorgvuldig omgaan met de aarde en het milieu) een belangrijkere plaats verdient binnen hun visie. Daarnaast benadrukken ze dat het individu centraal staat, maar altijd in verbinding met anderen: persoonlijke ontplooiing gaat hand in hand met gemeenschapszin.

De vereniging is voorlopig nog niet officieel erkend door de UGent. Voor die erkenning moet CDS tien activiteiten organiseren binnen één academiejaar. Dat is een uitdaging: "Zonder erkenning kunnen we geen lokalen reserveren of subsidies krijgen. Gelukkig hebben we nog een kleine spaarpot van de oude CDS", zeggen de oprichters.

Toch kijkt de vereniging positief naar de toekomst. Met lezingen, caféavonden en een geplande kroegentocht met politici wil CDS nieuwe leden aantrekken en een laagdrempelige manier bieden om kennis te maken met de ideologie. De nadruk ligt op menselijke verbinding en het verlagen van de afstand tussen studenten en politiek. "We willen tonen dat politiek niet enkel draait om partijbelangen, maar ook om mensen. Niemand leeft voor zichzelf alleen", aldus CDS.

"We zijn geen
kerkfabriek" -
Angelo en Wubbe

WIE KOMT PUDDING ETEN IN 'T CITADEL?

EEN PLEIDOOI VOOR NIEUWE THIRD PLACES

Toen ik laatst door de gangen van de Blandijn liep, viel mijn oog op een absurde poster: een uitnodiging om pudding met een vork te eten in het Citadelpark. Vreemd genoeg was dit niet de eerste keer dat ik dit fenomeen zag.

Achter die ogenschijnlijk onschuldige poster en de talloze TikToks over jongeren die samenkomen om simpelweg samen pudding te eten, schuilt duidelijk iets dat leeft onder ons: een schreeuw om de terugkomst van gemeenschap en *third places*. De term werd bedacht door de Amerikaanse socioloog **Ray Oldenburg** om de sociale omgeving te beschrijven die noch thuis is (de *first place*), noch je werkplaats (de *second place*). Het zijn plekken waar mensen spontaan samenkomen om te praten, te lachen of gewoon te zijn.

Volgens Oldenburg zijn die plekken het hart van onze samenleving en zouden ze zagezegd te vinden zijn in parken, bibliotheken of cafés. Maar eerlijk: niemand gaat naar die plekken om zomaar een praatje te slaan met een vreemde, toch? We leven steeds meer naast elkaar in plaats van met elkaar.

Daarnaast lijkt het ook alsof we enkel samen mogen komen als er geld aan te pas komt. Elke keer als ik mijn kot verlaat, lijkt het of ik geld móet uitgeven om iets leuks te kunnen doen. Het leven is al duur genoeg, en ik heb niet bepaald zin om meer dan €4 uit te geven aan een steeds kleiner wordend kopje koffie om eens bij te praten met een vriendin. Waar kunnen wij nog naartoe als arme studenten?

Ik herinner me nog goed dat er jaarlijks een buurtfeest georganiseerd werd in mijn wijk op het West-Vlaamse platteland. Een grote barbecue waarop ik en de andere buurtkinderen de vrije loop kregen en onze ouders elkaar leerden kennen. Uit het niets stopte deze traditie, misschien door een of andere burenruzie waar ik als kind geen besef van had,

of misschien omdat er collectief iets misliep? Na verloop van tijd kende ik mijn burens niet meer en werd er ook geen initiatief meer genomen tot een reünie, tot we onlangs een uitnodiging ontvingen in de brievenbus. Toeval? Of leeft er echt een verlangen naar samenkomen?

Ik geloof erin dat ondanks die sterke individualisering van onze maatschappij, er een soort tegenbeweging in opkomst is. Mensen die nood hebben aan

samenkomen met anderen *just for the sake of it* en zonder een cent te hoeven uitgeven, zoals die jongeren met hun pudding in het park. Daarvoor is echter een verandering van mindset nodig: openstaan voor interactie en nieuwe connecties. Misschien begint de heropbouw van onze *third places* niet met geld, maar met iets veel eenvoudigers: de wil om weer samen te zijn.

Ik heb niet bepaald zin om meer dan €4 uit te geven aan een steeds kleiner wordend kopje koffie om eens bij te praten met een vriendin

Zelf nood om je opinie te delen?

Stuur het dan door naar: maatschappij@schamper.be

POLITIEK IN STILSTAND:

Met zijn boek 'Het Betonnen Beleid' stelt grondwetspecialist Quinten Jacobs op een heldere en scherpe manier het gebrek aan beleidsruimte in België aan de kaak. Een gesprek over de politiek, de transparantie van justitie en het maatschappelijk debat.

Uw boek heet 'Het Betonnen Beleid'. Waarom heeft u voor deze titel gekozen?

sie, asiel en migratie, justitie ... Dan kan je amper nieuw beleid voeren."

verdeling en de organisatie van alle verkiezingen op dezelfde dag spelen daar een rol in. Wat men-

Jacobs: "De basisstelling van mijn boek is dat onze politici te weinig kunnen doen om de bestaande problemen op te lossen omdat er te weinig beleidsruimte voor is. Door dit 'betonnen beleid' kunnen verkiezingsbeloftes niet worden waargemaakt. In het boek identificeer ik drie pijlers die hiertoe bijdragen: de ingewikkelde Belgische staatsstructuur, de technocratische EU en de uitdijende interpretatie van mensenrechten. Door de staatsstructuur is elke regering slechts bevoegd voor een fractie van een probleem en moeten regeringen continu samenwerken om vraagstukken zoals migratie en klimaat op te lossen. Tegelijk weten de overheden zelf soms niet tot waar hun bevoegdheden reiken, waardoor ze dan grote juridische studies moeten bestellen bij advocatenkantoren om dat uit te zoeken.

De staatsstructuur heeft ook een financieel probleem. De federale overheid heeft weinig grip op haar uitgaven, de deelstaten op hun inkomsten. De federale begroting moet het grootste deel van haar inkomsten doorstorten naar de deelstaten en de sociale zekerheid, plus rente. Slechts 20 miljard blijft over voor de primaire uitgaven: defen-

"Slechts 20 miljard euro blijft over voor de primaire uitgaven ... Dan kan je amper nieuw beleid voeren"

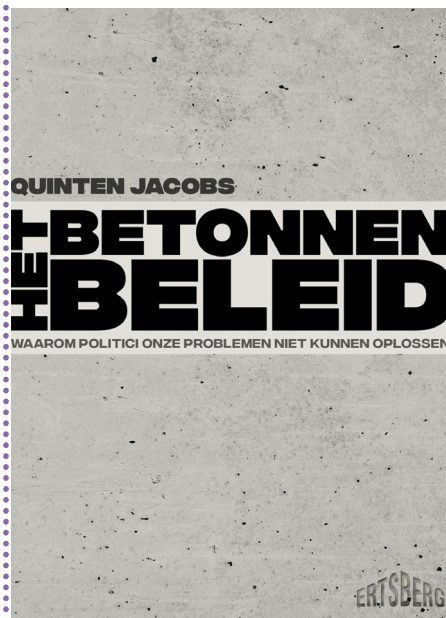
Kan de kiezer het bestaande beleid voldoende afstraffen en wat straft de kiezer af?

"Het is in ons systeem heel onduidelijk wie de kiezer moet afstraffen voor welk beleid. De ene taalgroep van het land kan de politici van de andere taalgroep niet afstraffen, terwijl die volgens de grondwet wel de helft van de regering moeten uitmaken. Dat vind ik ondemocratisch. Ook de bevoegdheids-

sen volgens mij afstraffen, is niet een regering die te veel hervormt, maar een regering die totaal niet hervormt. De regering De Croo heeft bijvoorbeeld veel aangekondigd en weinig gedaan. Resultaat: totaal afgestraft door de kiezer. Als de Arizona-regering haar grote hervormingen er wel door krijgt, zal de kiezer dat net appreciëren."

Is die hervorming überhaupt mogelijk?

"Arizona is de lakmoesproef voor het betonnen beleid. De begrotingsonderhandelingen verlopen moeizaam. De drie factoren in mijn boek werken daarbij op elkaar in. De EU legt ons bijvoorbeeld een uitgavennorm op. Daar zitten we boven, dus we moeten besparen. Door de staatsstructuur is het enige budgettair relevante domein waarop de federale overheid kan besparen de sociale zekerheid. En door de grondrechten is dat net lastig. Die zeggen dat de sociale rechten in België beschermd zijn. Je komt als politicus tussen drie

QUINTEN JACOBS OVER 'HET BETONNEN BELEID'

rotsen die dichter en dichter bij elkaar komen."

In uw boek stelt u dat antisysteempartijen profiteren van die situatie. Ze kunnen kritiek geven aan de zijlijn zonder zelf ooit op het betonnen beleid te botsen. Bij onze noorderburen mocht de PVV wél meebesturen, maar dat mislukte. Bij de recente verkiezingen zijn ze enerzijds zetels kwijt, maar blijven ze anderzijds toch de op één na grootste. Ziet u dat als een bevestiging of een nuance op uw analyse?

"Een bevestiging. PVV is in de regering gegaan, maar heeft onvoldoende kunnen verwezenlijken uit hun programma. Wat is er daarop gebeurd? Hun kiezers zijn niet plots op centrumpartijen gaan stemmen, maar hebben op Forum voor Democratie en JA21 gestemd. Het aantal extreemrechtse zetels in Nederland is niet gedaald. Wat je ziet, is dat als partijen hun verkiezingsprogramma niet kunnen verwezenlijken, je een radicalisering van de kiezer krijgt."

Even naar de tweede pijler. In uw boek haalt u ook aan dat de EU met een democratisch deficit zit.

"We zouden in het stemhokje de koers van de Unie mee moeten kunnen bepalen"

"Ik heb geen probleem met de EU zelf. Ik vind niet dat die te veel macht heeft, maar wel dat die macht onvoldoende ter discussie kan worden gesteld. In de Gaza-crisis was de rode draad in de publieke opinie dat **De Wever** en **Prevot** een sterker standpunt moesten innemen. Terecht, maar de politica in Europa die het meeste impact kon hebben op het regime van Netanyahu, **Ursula von der Leyen**, werd in geen enkel opinie-stuk, door geen enkele journalist, door niemand in het publieke debat aangepakt. In de coronacrisis kwam er wel commentaar dat een onverkozen provinciegouverneur zomaar cafés kon sluiten. Wel, von der Leyen heeft honderd keer meer macht. En die stond op geen enkele lijst in 2024, ook niet op een Duitse. We zouden in het stemhokje de koers van de Unie meer moeten kunnen bepalen."

Als derde pijler haalt u de uitdijende mensenrechten aan. In het debat gaat het vaak over activistische rechters. Komt het democratisch proces in het gedrang doordat de interpretatie van mensenrechten magistraatafhankelijk is?

"We hebben de afgelopen decennia een enorme toename van mensenrechten gezien. Die leggen meer en meer verplichtingen op aan de overheid. Het is de rechter die de wind vangt van deze evolutie. De persoon van de rechter wordt daardoor door sommigen in het publieke debat schuldig ge-

steld, terwijl het een bredere evolutie is waarvan de rechter de vertaling is. Als een rechter zegt dat we minimaal 55% uitstoot moeten reduceren tegen 2030 wegens het recht op leven, dan kan een politicus daar niks meer aan doen. Dan maken onze verkiezingen niet meer uit. Normaal gezien stelt de politicus iets voor en beslist de kiezer wat die in het stemhokje daarmee doet. Maar als de rechter iets oplegt, dan kan niemand er iets aan doen. De mensenrechten aanpassen is geen oplossing, want die zijn inherent abstract en niemand betwist het principe van het recht op leven. Het probleem ligt in de stapsgewijze interpretatie ervan."

Hoe kijkt u naar de evolutie in Amerika waar the Supreme Court bepaalde grondrechten kan terugdraaien?

"Dat is een risico als je van de rechtbank een tweede parlement maakt waar politieke verandering kan plaatsvinden. Dan is de politieke tegenreactie al snel dat rechters politiek benoemd worden, wat in Amerika ook het geval is. Daar hadden politici door dat de maatschappelijke verandering plaatsvond in de rechtbank, en dus gingen ze hun eigen mannetjes benoemen. De strijd tegen abortus werd dus niet meer in het parlement gevoerd, maar via de rechtbank. Ik zou mensen van zowel links als rechts aanraden om de ideeënstrijd in het parlement te laten."

VERVOLGD OP VOLGENDE PAGINA

In welke mate wordt maatschappelijke kritiek op rechtszaken op een populistische manier uitgespeeld door politici? Neem nu het voorbeeld van de verkrachtingszaak in Leuven vorig jaar.

"Een politicus mag van mij altijd zeggen dat hij het oneens is met de beslissing van een rechter. In die casus was de motivering ook wat dunnetjes. Rechters moeten zich er meer van bewust zijn dat hun uitspraak commotie kan veroorzaken. Want met hun macht komt ook veel verantwoordelijkheid. Dat ze daarop aangesproken worden, vind ik niet erg. Wat mij stoorde aan die verkrachtingszaak, was dat dezelfde politici die het seksueel strafrecht hebben veranderd op TikTok zijn gaan schieten op de toepassing ervan"

Bij een eventuele, toekomstige meerderheid met het Vlaams Belang vrezen veel mensen voor Trumpiaanse toestanden. Is die angst gegrond?

"De beste bescherming tegen radicale partijen die het systeem omver willen werpen, is overtuiging, niet betonning. Vaak wordt er gezegd dat het homohuwelijk in de Grondwet moet komen, zodat Vlaams Belang het niet zou kunnen terugschroeven. Het homohuwelijk zal niet overleven omdat het in de Grondwet staat, het zal overleven als er genoeg mensen overtuigd zijn dat holebi's gelijkwaardig zijn. Dit bereik je door debat, door mensen te overtuigen. Zoiets in een wet gieten werkt niet. Hetzelfde geldt voor de opvang van

asielzoekers. De regering doet dit niet en weigert dwangsommen te betalen. Het betonnen van zo'n plicht helpt niet, je moet echt pro-

"Het homohuwelijk zal niet overleven omdat het in de Grondwet staat"

beren om mensen te overtuigen dat het de moeite waard is om zo'n opvang te creëren."

De media spelen ook een grote rol in die mogelijkheid tot overtuigen. Denkt u dat de huidige debatten naar aanleiding van verkiezingen goed georganiseerd worden?

"Ze organiseren te weinig debatten. Er is nu geen enkel debat in Vlaanderen de naam meer waardig. In de Zevende Dag is er geen

debat meer. In Terzake en de Afpraak zijn er nog heel weinig debatten. Ik zit echt te wachten op de *clash of ideas* op tv. Zo kunnen de mensen kiezen wie er gelijk heeft in hun ogen en op wie ze willen stemmen."

Tot slot: een institutionele factor wordt in het boek niet besproken, met name het sociaal overleg. Hoe verhoudt dat zich tot 'het betonnen beleid'?

"Ik heb eraan gedacht om de outsourcing van bevoegdheden, inclusief sociaal overleg, als vierde pijler van het betonnen beleid te noemen. Dat heb ik uiteindelijk niet gedaan, omdat het op het einde van de rit nog altijd de politiek is die beslist. Sociaal overleg is eerder vertragend dan verhinderend, terwijl de drie andere pijlers van het betonnen beleid echt verhinderend kunnen zijn."

FOR THE RECORD:

ORBÁN

Gigantische politieke overwinningen, enfant terrible van de EU, zelfverklaarde man van het volk en de verdwijningstruc van de democratie: wie is Hongaars minister-president Viktor Orbán?

BOUW EEN BRUG, SLOOP DIE MUUR

Uit de brokstukken van het IJzeren Gordijn rijst in 1988 de nieuwe anticommunistische partij Fidesz, gevuld met jong liberaal geweld. Beloftevol voetballer **Viktor Orbán** ruilt zijn sporttenu in voor een maatpak en wordt leider van de partij. Pas in 1998 komt Fidesz aan de macht in Hongarije en het land eist als versgevalen satellietstaat een lidmaatschap bij de EU. Orbán wil de resten van het grijze communisme verlichten met de westerse discobal en speelt een sleutelrol in de onderhandelingen.

NEVER WASTE A GOOD CRISIS

In haar eerste fase was Fidesz een liberale partij en regeerde het Hongarije van 1998 tot 2002. Hun EU-droom werd verdergezet en uitgevoerd door Orbáns politieke vijand **Ferenc Gyurcsány** in een volgende legislatuur. "We logen de afgelopen jaren, 's ochtends, 's middags en 's nachts, we hebben de boel verneukt, op grote schaal", zo is te horen in een gelekte vergadering van die eerder genoemde Gyurcsány. Het is de aanleiding voor een acht jaar lange politieke crisis in Hongarije. Never waste a good crisis, denkt Orbán: in 2010 won Fidesz de verkiezingen met vlag en wimpel. Een tweederdemeerderheid gaf hem en zijn partij ongeziene macht, die hij tot op vandaag uitbuit.

'T IS SCHULD VAN DE SOSSEN

Orbán is terug, en nu populistischer dan ooit. Volgens de clichés der autocraten kiest hij zorgvuldig enkele staatsvijanden uit. Sinds 2010 staan zijn campagnes volledig in teken van immigratie. Op billboards langs de Hongaarse straten zien we **George Soros**, de nieuwe bron van alle problemen. Soros is een Amerikaanse filantroop die sinds de jaren 80 al 32 miljard dollar doneerde aan goede doelen. Zijn suggesties aan de EU om trent immigratie maken de man het perfecte doelwit om de gemiddelde Hongaarse akkerboer boos te maken zonder al te veel argumentatie.

TRIAS POLITIQUOI?

Sindsdien zoekt Orbán constant ruzie met de EU en is corruptie al lang geen taboe meer. Hij heeft het ook niet zo voor die overroepen scheiding der machten. In 2012 stelt hij een nieuwe wet in waarin rechters en notarissen verplicht acht jaar vroeger met pensioen moeten dan voorheen. Door die massale vervanging kreeg de Hongaarse arm van de wet een mooie Orbántattoo met persoonlijk aangestelde rechters. De hoofdreden van zijn succes is de media. Nu intussen alle nationale nieuwsbronnen een spreekbuis voor propaganda geworden zijn, laat hij zijn rijke entourage de privépers simpelweg opkopen. Een van zijn laatste wapenfeiten is de illegalisering van de Hongaarse Pride. Dus lieve lezer: de volgende keer dat je je een slecht mens voelt omdat je wat gemeen was tegen die vriendin, denk dan eens aan Orbán. Hij zal waarschijnlijk met minder schuldbesef gaan slapen dan jij.

BJÖRN SOENENS OVER POL

"TRUMP HEEFT IN 2016 EEN

Terwijl de Democraten hun wonden likken na de verloren verkiezing van 2024, gedraagt president Trump zich als een pletwals. Hoe zijn we hier beland en wat valt eraan te doen? Wij vroegen het aan voormalig Amerikacorrespondent van de VRT Björn Soenens.

Met een burgeroorlog, de burger-rechtenbeweging en slechts twee partijen lijkt polarisatie centraal te staan in de Amerikaanse cultuur.

Soenens: "Ik ga misschien iets controversieels zeggen, maar polarisatie is goed voor ons. Polarisatie betekent dat er twee polen zijn die elkaar aantrekken en afstoten. Uit die tegenstellingen ontstaat een gezond debat. *A little competition is good*. Maar als de discussie ont-aardt in leugens waarbij de één de ander wil verwoesten en er niet meer mee door een deur kan, dan heb je een probleem. Op dat punt zitten ze nu in de VS. Het tweepartijensysteem heeft altijd gewerkt, maar enkel zolang de partijen bestonden uit gematigde en extreme elementen aan zowel linkse als rechtse zijde. Op die manier konden er meestal compromissen gesloten worden, maar die gematigde elementen zijn geleidelijk aan weggezuiverd waardoor je nu met twee absolute tegenpolen zonder matiging zit."

Op welke manier heeft Trump de Republikeinse Partij veranderd?

"Voor Trump kwam, werd de Republikeinse Partij gezien als de partij van de zakenlieden. Trump heeft in 2016 echter een revolutie ontketend waarbij hij de arbeiders, die traditioneel op de Democraten

stemden, naar zijn partij toegetrokken heeft. In een land waar geen kiesplicht is, wist Trump de kiezers

maar klaagde daarna dat 'ze' hem stokken in de wielen staken en hij kwam ermee weg."

De polarisering was in NYC als een barometer die aangeeft dat er iets scheelde: de patiënt is een beetje koortsig en dan moet je naar de dokter

te mobiliseren die anders nooit zouden stemmen, door in te spelen op de woede en de haat tegen de elite. De oorlog in Irak en Afghanistan, de financiële crisis, dat was ook effectief de schuld van de elite. Trump speelde ook in op de teleur-

stelling na **Obama**. Hij zou de verandering brengen die Obama niet had waargemaakt. Trump heeft ze zelf natuurlijk niet waargemaakt,

Heeft hij goed ingespeeld op de polarisering?

"Hijzelf niet, maar de mensen in zijn omgeving wel. Na zijn eerste ambtstermijn verloor hij de macht, maar in de periode erna had hij de omstandigheden mee: de gevolgen van de pandemie, de hoge inflatie, de buitenproportionele aandacht voor de rellen na de moord op **George Floyd**. Trump stak alle schuld op **Biden** en de Democraten. Tegelijkertijd bereidden zijn trouwe aanhangers Project 2025 voor, een uitgewerkte radicaal-rechtse regeeragenda, die vanaf dag 1 na zijn herverkiezing in snel tempo en tot in de details werd uitgevoerd. Het amateurisme en de tegensputtingen uit de eerste ambtstermijn waren weg."

Welke rol spelen de media in die polarisatie?

"In Amerika zie je dat de journalistiek zich veel meer afspeelt in echokamers dan in België. Als je

POLARISERING IN AMERIKA: EEN REVOLUTIE ONTKETEND"

nu bijvoorbeeld naar VTM of de VRT kijkt, liggen enkel de klemtonen of de redactionele lijn anders. In Amerika gaat het over ideologische klemtonen, daar zitten zenders vaak in gekleurde ideologische kampen. Geregeld worden er nepfeiten en leugens de wereld ingestuurd. In het Pentagon mogen sinds kort geen journalisten meer binnen die andere bronnen willen raadplegen waardoor enkel regimebevestigende jaknikkers overblijven. Als de waarheid geen waarde meer heeft, en als niets nog als waar wordt ervaren, ligt het veld open voor demagogen die je alles kunnen wijsmaken."

Terwijl de Republikeinen een blok vormen, lijkt de Democratische Partij met zichzelf in de knoop te zitten, waar zijn ze de mist ingegaan?

"De Democraten hebben onder **Clinton** een derde weg gekozen. Sociaaldemocraten in Europa, zoals **Tony Blair**, deden hetzelfde. De Democratische Partij koos niet meer voor de arbeiders, maar voor de creatieve klasse en de hoogopgeleiden. Democraten hadden niet in de gaten dat de ongelijkheid

steeds verder toenam, en er steeds meer achterblijvers waren. In Amerika voelt die ongelijkheid veel ruwer aan dan hier, omdat er haast geen sociale vangnetten bestaan."

"Ik sprak ooit met journalist en historicus **Thomas Frank**. Hij maakte een onderscheid tussen het beleid van progressieven en hun gedrag. Hij zei dat Amerikanen houden van sociale zekerheid, pensioenen, voedselbonnen en ziekteverzekeringen zoals Medicare. *"They love liberal ideas, but they fucking hate liberals."* Waarom? Omdat progressieve mensen vaak zwaaien met hun vingertje en behartigen om verdraagzaam te zijn en een regenboogvlag te dragen, terwijl ze dat zelf niet doen. Op hun deur hangt *'refugees welcome'*, maar als er een paar daklozen op hun straat liggen, bellen ze de politie. 'Links lullen, rechts vullen' noemen ze dat."

Wat moeten de Democraten doen, willen ze de verkiezingen in 2028 winnen?

"De duidelijke les hier is ook: stop met de mensen de les te lezen en grote principes te verkondigen. Tegen arbeiders zeggen: 'Je mag wel niet racistisch zijn hé', dat helpt niet. Help je kernkiezers eerst een beter leven te krijgen. Als ze iets meer materiële welvaart ervaren, dan gaan ze zich minder bedreigd voelen door 'de ander', of dat nu immigranten zijn of andere minderheden. Dat is hoe het werkt. Er wordt vaak gezegd dat de demo-

craten op zoek moeten gaan naar gematigde figuren, maar mensen die iets doen aan de woede van de mensen vind ik in feite gematigder dan de zogezegde centrumfiguren die de woede niet aanpakken en maar laten betijen."

Wat maakt dat politici als Zohran Mamdani wel succesvol kunnen zijn?

"**Mamdani** had een simpele boodschap: *freeze the rent*, bouw 200.000 nieuwe woningen, maak de bus gratis, net als kinderopvang tot vijf jaar en hef 2% extra belasting voor de rijken. Dat is dus 20.000 dollar extra voor wie meer dan een miljoen dollar verdient. Vermeignigvuldig dat maar eens met de 384.000 miljonairs die in New York leven. Dat is ruim 7 miljard. Dan zijn 700 miljoen voor gratis bussen een habbekrats. Je kan verkiezingen alleen winnen met een heldere boodschap. De polarisering was in NYC als een barometer die aangeeft dat er iets scheelde: de patiënt is een beetje koortsig en dan moet je naar de dokter."

In een land waar er geen kiesplicht is, wist Trump de kiezers te mobiliseren die anders nooit zouden stemmen

WILL
I
EVER
BE
ABLE
TO
ACCEPT
LOVE
WITHOUT

FEAR

conklaaf van andersdenkende kampen
krenkt de schoonheid van grijswaarden
niks groeit in de tuin van 't een of 't ander
treurig stoken wij overschillige haarden

wanneer zwart en witte vingers wijzen
laten ze rode vlekken vallen

Kind uw kaleidoscoop dient kleurrijk te pralen
toch kwaalt ge de lens zo?
laat haar buiten de lijnen kleuren
in alle geuren van nuance

alles dat begrenst wordt woekert
tot de verfhorstel harten verloedert

Zij die polariserend grijnzen zien ons
het oude karrepad volgen
logisch toch?
de bloem des medeleven groeit niet
daar waar de laars van gewoonte stampt

Dario José Boen

Taal verbindt

Volg een taalcursus

Arabisch
Duits
Engels
Frans
Gebarentaal
Italiaans
Nederlands
Portugees
Spaans
Zweeds

Schrijf je nu in

UCT

Universitair Centrum voor
Talenonderwijs

Info: www.uct.ugent.be

HEBBEN JE VRIENDEN MEER VRIENDEN DAN JIJ? NEE, JE BENT NIET GEWOON EEN LOSER!

EGE TOKMAN & ROBIN CHAN // BEELD: MIRTHE VANLANDSCHOOT

Maak je je zorgen dat je minder vrienden lijkt te hebben dan jouw vrienden? Statistisch en wiskundig gezien is dat een normaliteit die ook wel de *friendship paradox* genoemd wordt.

Het klinkt paradoxaal: jouw vrienden hebben meer vrienden dan jij. En zij dan? Hebben hun vrienden dan nog meer vrienden? Is er uiteindelijk ergens een oppervriend waarmee iedereen dan bevriend is? Gelukkig is dit niet het geval en is het eigenlijk een valse paradox die zeer natuurlijk uit de netwerktheorie voortvloeit.

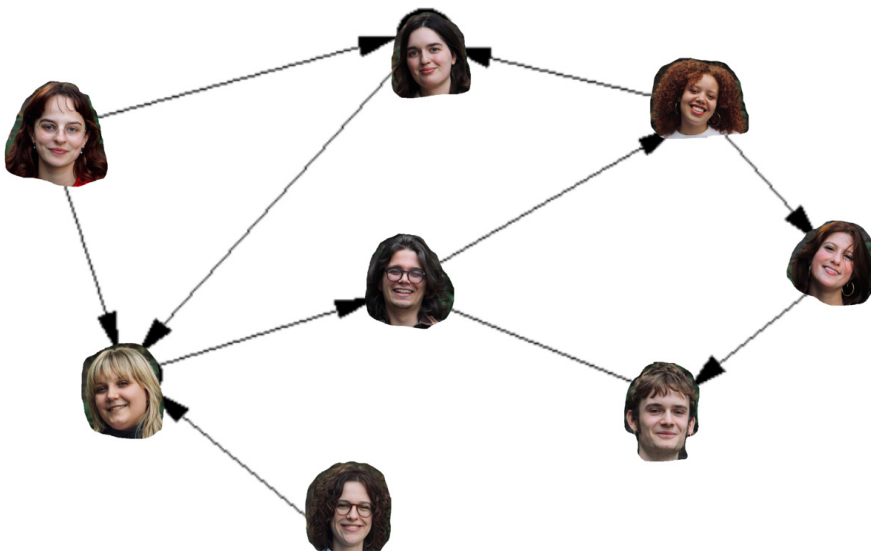
Netwerktheorie is een tak uit de wiskunde die zich bezighoudt met het bestuderen van, je raadt het al, netwerken. In een netwerk heb je *nodes* en verbindingen hiertussen. Voor een sociaal netwerk zijn deze *nodes* bijvoorbeeld mensen en de verbindingen hun 'vriendschapsbanden', maar het zou evengoed in een gezondheidscontext bekeken kunnen worden waarin de verbindingen nu aangeven wie er wie besmet heeft.

Als je in een sociaal netwerk kijkt naar hoeveel vrienden de vrienden van een willekeurig persoon hebben, dan ligt dit gemiddeld hoger dan het aantal vriendschapsbanden van die willekeurige persoon. Stel je eens een klas voor van negen studenten die onderling opgesplitst zijn in drie groepen van drie vrienden. Elk individu van een groep heeft twee vrienden. Deze negen studenten hebben dus voor zover allemaal evenveel vrienden. Maar in de realiteit zijn sociale netwerken nooit zo egalitair. Dus stel je een tiende student voor. Die tiende student is populairder dan de rest van de klas en is bevriend met twee mensen uit elke groep. Voor de drie studenten die niet bevriend zijn met de populaire klasgenoot is het sociale leven even omgedraaid. Zij hebben nu minder vrienden dan hun vrienden door de aanwezigheid van de tiende student

In statistische termen kan je de *friendship paradox* ook wel een gevolg van *sampling bias* noemen: jij hebt meer kans om bevriend te zijn met iemand die veel vrienden heeft, waartoe jij kan behoren. Dit lijkt misschien een wat geforceerd voorbeeld, maar wat er blijkt is dat dit een heel algemeen resultaat is voor netwerken, niet enkel sociale.

Nu kan je misschien ook begrijpen waarom het soms voelt dat de mensen die je op datingapps tegenkomt steeds meer matches lijken te hebben dan jijzelf

Dat is heel graaf, want nu is dit ook toepasbaar op nagenoeg alle netwerken. Zo kunnen we bijvoorbeeld begrijpen waarom er gemiddeld veel treinstations met relatief weinig verbindingen en relatief weinig stations met veel verbindingen zijn. Denk bijvoorbeeld aan de hoeveelheid dorpsstations tegenover het aantal stations zoals Brussel-Zuid. Nu kan je misschien ook begrijpen waarom het soms voelt dat de mensen die je op datingapps tegenkomt steeds meer matches lijken te hebben dan jijzelf. Je moet dus niet opnieuw overwegen of het aan je foto's of je bio ligt.

GAAT ONLINE VERDER DAN H

Tegen je buur spreken in de aula, naar de activiteiten van een vereniging gaan of gewoonweg een onbekende een compliment geven. Voor velen is het eerste contactmoment een te hoge drempel. Helpen vriendschapsapps deze drempel verlagen?

WAT ZIJN VRIENDSCHAPSAPPS?

Datingapps klinken je waarschijnlijk al bekend in de oren: je swipet naar links als het profiel van de persoon geen interesse opwekt, naar rechts als het jouw aandacht trekt. Wanneer beide mensen dit doen, krijg je een match. Er opent een chat waar je de andere persoon beter kan leren kennen en misschien zelfs kan afspreken. Het gebruik van datingapps vloeit meestal voort uit het feit dat je tegen mensen met dezelfde intentie spreekt. Vriendschapsapps werken vaak op een gelijkaardige manier. Veel ervan zijn zelfs al geïntegreerd in bekende datingapps zoals Bumble of Tinder. Het grootste verschil is het doel: op deze vriendschapsapps swipe je niet voor liefde, maar voor nieuwe vrienden. Wanneer je een

vriendschapsapp gebruikt, kun je in een oogopslag de interesses van je potentiële vriend zien. Zo vermijd je al meteen doelloze small-

ker sinds de coronapandemie, wat iedereen forceerde om exclusief online contact te behouden met vrienden en familie. Hierdoor ver-

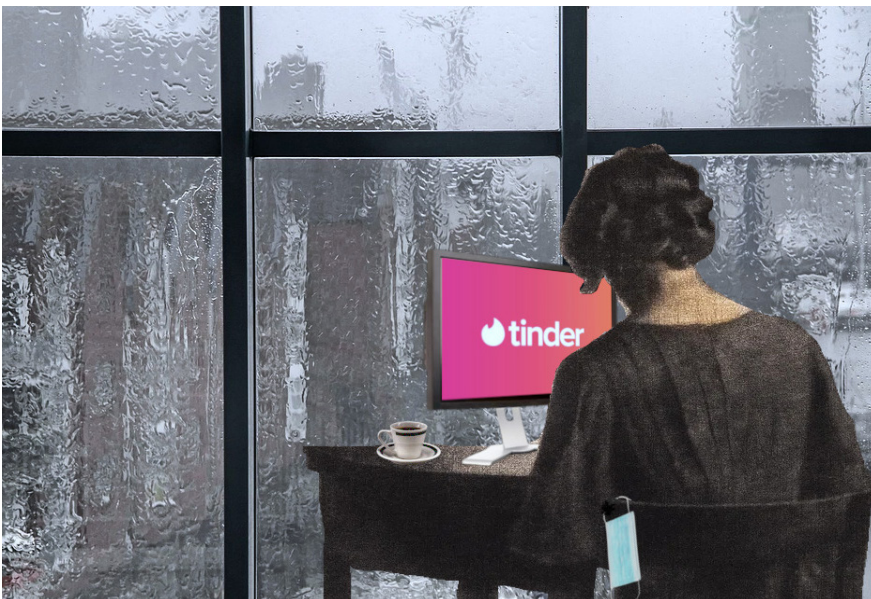
Mijn principes en radicaal optimisme
swipeten tot gevolg iedereen naar
rechts en het duurde niet lang
voor ik een eerste match had

talk met iemand waarmee je geen raakvlakken hebt.

EEN VERLEGEN GENERATIE

Online vriendschappen zijn in de afgelopen jaren sterk gestegen in populariteit, mede door een wereldwijde digitalisering. Het is makkelijker geworden om mensen met gelijkaardige interesses te leren kennen zonder je veilige thuisomgeving te moeten verlaten. Ze-

vaagde het verschil tussen offline en online verbindingen. Dit heeft voordelen, maar mogelijk ook nadelen. Het wordt makkelijker om jezelf te isoleren als alle sociale interacties via een scherm gebeuren. Door die geïsoleerde levensstijl heeft onze generatie het steeds moeilijker met offline interacties en vriendschappen. Studies duiden ook dat die sociale isolatie bij Gen Z een groter probleem is dan ooit tevoren. Bedrijven zoals Bumble zagen dan ook een perfecte kans om op de trend van online kennismaking te springen: Bumble BFF. De modus die globaal in de bestaande datingapp verwerkt is, bestaat al sinds 2016, maar daar stoppen ze niet; in 2023 brachten ze Bumble for Friends uit, een app die volledig rond vriendschap draait. Twee jaar later is de applicatie nog steeds in de testfase en niet beschikbaar in België, maar het is wel een schoolvoorbeeld van hoe bedrijfsmatige beslissingen zoals deze de digitale revolutie van sociale interactie nog meer versterken.

VRIENDSCHAP HET VIRTUELE?

RECHTS GESWIPET (SO YOU DON'T HAVE TO)

We nemen de proef op de som en bekijken Bumble BFF van dichtbij. Naam, leeftijd, sterrenbeeld, check! Tijd om te swipen. In eerste instantie wist ik niet goed wat ik kon verwachten van de mensen die ik op deze app zou tegenkomen. Vooroordelen en sociale verwachtingen van hoe vriendschappen eruit horen te zien, stuurden me in de richting van 'de wanhopige introverte swiper', een rol die me enigszins op het lijf geschreven is gezien m'n ervaring op datingapps, maar niets is minder waar. Een enthousiast gezicht lachte me vragend toe. "Swipe je me links of rechts?"

Dit was de indruk die zowat iedereen die daarop volgde uitstraalde. In eerste instantie een fijne ontdekking, maar op welke basis zou ik mensen dan richting 'nee' moeten swipen? Bij datingapps is het redelijk simpel, een nee zegt: niet m'n type. Alleen, in dit geval zou het een complete afwijzing van iemands persoon betekenen. Mijn principes en radicaal optimisme swipeten tot gevolg iedereen naar rechts en het duurde niet lang voor ik een eerste match had. En toen een tweede en een derde. Deze derde match besloot me een berichtje te sturen, en na wat over en weer vragen, delen en lachen was de eerste BFF-date een feit. Een gezellige café-avond tot in de late uurtjes haalde al mijn vooroordelen en verwachtingen onderuit. In

contrast met wat de naam van de app zegt, zijn we niet halsoverkop als *coup de foudre* BFF's geworden, maar de aanzet tot een duurzame vriendschap werd mogelijk wel gezet.

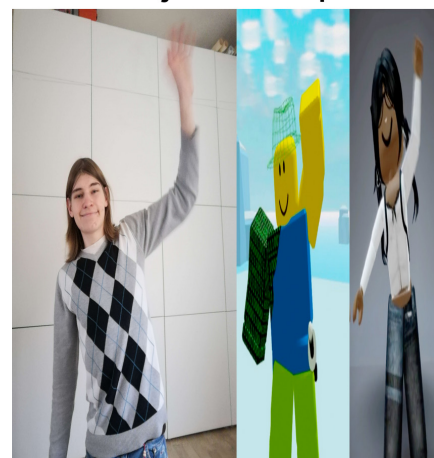
Opvallend aan de vriendschapsapps was ook dat je weinig mensen van het andere geslacht zag. Bij het eeuwenoude cliché of (hetero) jongens en meisjes gewoon vrienden kunnen zijn, zegt Bumble BFF dus nee. De enige jongens die ik tegenkwam, waren in gedeelde profielen van koppels op zoek naar andere koppels, helaas kan ik nog niet mee op dubbeldate dus hier kwam ook geen vriendschap uit. Daarnaast blijven de gedeelde interesses ook wat oppervlakkig. Je kan aangeven wat je hobby's zijn en of je liever koffie of thee drinkt, maar niet wat bijvoorbeeld je politieke voorkeur is. Hoe vermijd je dan dat je op de koffie gaat met een antivaxer?

CONCLUSIE

Zijn vriendschapsapps nu dé nieuwe manier om vrienden te maken tijdens je studententijd in Gent? Hoewel ze zeker een nieuwe en laagdrempelige manier zijn, zijn er nog heel wat andere mogelijkheden. Zo zijn er buiten de bekende

facultaire studentenverenigingen ook studentenverenigingen waarbij gedeelde interesses centraal staan. Prometheus of Auw La voor de schrijvers, Moeder Theepot voor

hey guys word mijn vriend please

de theeliefhebbers, Ylusiona voor de goochelaars en voor de echt nieuwsgierige zelfs een BDSM-club, om er maar een paar op te noemen. Er zijn in Gent dus wel degelijk veel plekken die het maken van vrienden vergemakkelijken en de o zo hoge drempel beetje bij beetje verlagen. Vriendschapsapps zijn dus misschien nieuw, maar kunnen je vriendenkring op een andere manier verrijken.

In contrast met wat de naam van de app zegt, zijn we niet halsoverkop als *coup de foudre* BFF's geworden

Hoe eenzaamheid je brein kan doen krimpen

OPHÉLIE VAN DAMME & TINA MORTHIER // BEELD: QUINTEN STEEN

In deze donkere wintermaanden voelen we ons al eens eenzaam. Maar wist je dat eenzaamheid ook ons brein aantast, van slaapritme tot cognitieve functies? Hoe komt dit en wat kunnen we eraan doen?

DE MENS IS EEN SOCIAAL DIER

De mens is een sociaal dier, zo wordt vaak geponeerd. Maar wist je dat dat evolutionair is gegroeid? Onze vroege voorouders, de zogenaamde 'jager-verzamelaars' moesten namelijk wel samenwerken om te overleven. Door elkaar te beschermen, voedsel te verzamelen, en samen op grotere dieren te jagen, hielden ze elkaar in leven. Ook ons brein is hieraan aangepast, want specifieke delen ervan zijn gericht op sociabiliteit. Zo staat de prefrontale cortex onder meer in voor interpersoonlijke relaties en empathie.

deren. Dit ontstaat bij een verschil tussen hoe iemand wenst dat zijn sociale relaties zijn en hoe die relaties dan in werkelijkheid zijn. Hierin is vooral de mate van daadwerkelijke verbondenheid belangrijk. Het kan dus zijn dat je wel veel mensen om je heen hebt, maar je nog altijd eenzaam voelt, omdat de band met de personen met wie je omringd bent niet diep genoeg is.

WAT DOET EENZAAMHEID MET JE BREIN?

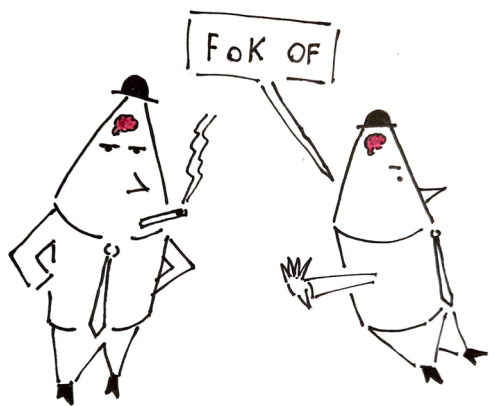
Door eenzaamheid wordt het brein rusteloos: mensen slapen slecht, herstellen minder goed van stress en reageren gevoeliger op negatieve emoties. Hierdoor ontstaat prikkelbaarheid, stemmingswisselingen en impulsief gedrag. Op langere termijn zorgt dit voor cognitieve en lichamelijke achteruitgang. Onderzoek wijst uit dat mensen die langdurig eenzaam zijn, veranderingen ondergaan in de hersenstructuren waardoor we sociale signalen kunnen interpreteren. Hierdoor leggen we nog moeilijker contact met anderen en ontstaat een negatieve spiraal van eenzaamheid. Toch kan het brein weer hersteld worden, wanneer we na een lange periode van eenzaamheid weer banden creëren met anderen. Lukt dit niet, dan kunnen de veranderingen blijvend zijn en beïnvloedt deze constante

stress hoe we denken, voelen en functioneren.

HOE KUN JE EENZAAMHEID AANPAKKEN?

Eenzaamheid tast dus de geestelijke én lichamelijke toestand aan. Het aanpakken hiervan is echter geen gemakkelijke klus, simpelweg 'wat meer onder de mensen

Door eenzaamheid wordt het brein rusteloos: mensen slapen slecht, herstellen minder goed van stress en reageren gevoeliger op negatieve emoties

WAT IS EENZAAMHEID?

Eenzaamheid is een onaangenaam, fysiek ervaren gevoel van gemis aan verbondenheid met an-

komen' zal het probleem niet direct oplossen. Mensen die kampen met eenzaamheid richten hun aandacht vooral op negatieve sociale situaties, en interpreteren neutrale gebeurtenissen op een negatieve manier. Deze denkwijze moet worden veranderd voordat de feitelijke eenzaamheid aangepakt kan worden. Een effectieve maatregel is het herkennen van negatieve gedachten, en deze corrigeren. Een goede tweede stap is om het sociale netwerk proberen te versterken, en op zoek te gaan naar mogelijkheden om anderen te ontmoeten.

Spiegelneuronen: de neuronen achter vriendschap

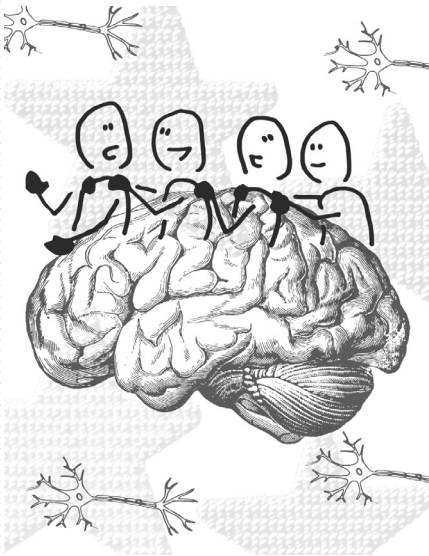
Soms voelen we de pijn van onze vrienden alsof het onze eigen pijn is. Dat komt door spiegelneuronen: hersencellen die emoties en acties van anderen letterlijk meebelevan en zo empathie en verbondenheid mogelijk maken.

WAT ZIJN SPIEGELNEURONEN?

Spiegelneuronen zijn neuronen die waarneming koppelen aan actie. Ze helpen ons met het leren uit imiteren, empathie en begrijpen van de intenties van anderen. Op die manier kunnen we connecties maken met anderen. We smelten zo ons eigen perspectief samen met die van de ander en kunnen voorspellen hoe we met hen moeten omgaan. Deze neuronen werden voor het eerst per toeval ontdekt bij apen in 1991 door medewerkers van de Italiaanse neurowetenschapper **Giacomo Rizzolatti**.

Ze zagen dat bepaalde neuronen actief waren bij apen in de ventrale premotorische cortex bij het uitvoeren van bepaalde acties, alsook bij het zien van de acties van andere apen. Hoewel er in het begin nog debat was over het bestaan van deze neuronen bij de mens, hebben onderzoekers aan de hand van verschillende methodieken toch bewijs gevonden dat deze neuronen ook bij mensen aanwezig zijn. Zo zagen ze bijvoorbeeld in een fMRI-studie dat wanneer de proefpersonen gitaristen observeerden, hun spie-

gelneuronen geactiveerd werden. Tijdens het observeren begon het brein de imitatie al in werking te stellen voordat ze daadwerkelijk de actie uitvoerden.

WAT ALS ER IETS 'MIS' IS MET DIE SPIEGELNEURONEN?

Het spiegelneuronensysteem ligt verspreid over verschillende hersengebieden die zorgen voor verschillende processen in sociale interacties. Zo kan het zijn dat sommige gebieden bij personen met ASS (Autisme Spectrum Stoornis, red.) verstoord zijn, waardoor bepaalde *social cues* gemist worden. Hoewel er meerdere factoren een rol spelen bij ASS, is er één theorie die vaak opduikt in wetenschappelijke artikelen, na-

melijk de *broken mirror theory*. Volgens deze theorie vormt imitatie de belangrijkste schakel tussen spiegelneuronen en autisme. Imitatieproblemen, die voorkomen bij mensen met ASS, zouden verklaard kunnen worden door een minder goed functionerend spiegelneuronensysteem, en dat zou vervolgens bijdragen aan sociale en communicatieve uitdagingen.

SPIEGELNEURONEN IN EEN DIGITAAL TIJDPERK

Wat gebeurt er met deze 'empathi-neuronen' als we elkaar niet face-to-face zien? Hier is al heel wat onderzoek naar gedaan. In een groot overzichtsartikel van **Doheny** en **Lighthall** uit 2023, *Social cognitive neuroscience in the digital age*, lezen we onder andere dat digitale communicatie, zoals videobellen, ervoor zou zorgen dat onze spiegelneuronen minder snel geactiveerd worden. Dat kan ervoor zorgen dat we minder snel empathie opwekken, ons sociaal leerproces verstoord wordt en het moeilijker wordt anderen te begrijpen. Het is dan misschien ook niet zo onlogisch dat mensen tijdens de coronacrisis soms veel last hadden met videobellen. De wereld van spiegelneuronen en neurowetenschappen, blijft verder evolueren. Het valt dan ook nog te zien hoeveel we nog kunnen verklaren door spiegelneuronen.

Deze neuronen werden voor het eerst per toeval ontdekt bij apen in 1991 door medewerkers van de Italiaanse neurowetenschapper Giacomo Rizzolatti

OVER DE IMPACT VAN VRIENDSCHAP

FIEN WAEGE, LEONE MATTHEUS, MARIE SOETENS & JOREN STOX // BEELD: MARIE SOETENS

Klinisch psycholoog en professor Marie-Anne Vanderhasselt werpt een nieuwe blik op vriendschap, verbondenheid en het vaak onderschatte gevaar van eenzaamheid.

Waarom wordt eenzaamheid maatschappelijk nog steeds onderschat, terwijl het even schadelijk is als roken of alcoholgebruik?

"Meestal vestigen we enkel onze aandacht op wat een bepaalde levensstijl doet met onze gezondheid, maar als we naar de wetsenschap kijken, zien we dat een gezonde levensstijl ook bepaald wordt door het aantal sociale contacten dat iemand heeft. Studies tonen aan dat een netwerk van vrienden een enorme invloed heeft, soms zelfs groter dan biologische factoren of levensstijl-gerelateerde aspecten. In onze samenleving zijn er veel manieren om met elkaar verbonden te blijven, maar vaak zijn die contacten vluchtig. Bovendien richt onze maatschappij zich vaak op zelfontwikkeling en carrière. Willen we gezondheid echt promoten, dan is me-time niet het enige antwoord: in me-time zit ook we-time. We besteden daar nog te weinig aandacht aan, terwijl het zowel ons mentaal als fysiek welzijn beïnvloedt."

Hoe kan iemand het verschil herkennen tussen gezonde me-time en schadelijke isolatie?

"Tijd alleen thuis doorbrengen kan ervoor zorgen dat je minder geneigd bent om naar buiten te gaan, wat je energie kan verminderen. Als je jezelf echter wel uit je zetel haalt en leuke momenten deelt met anderen, gesprekken, lachen, activiteiten, dan ontstaat er

een cocktail van hormonen waardoor je je energieverder voelt. Het is een afweging: ga ik nu thuis blijven of spreek ik af met mensen?

"In me-time zit ook we-time" - Marie-Anne Vanderhasselt

Hierbij speelt ook de kwaliteit van je contacten mee. Iedereen heeft ongeveer drie tot vijf mensen in de *inner circle*: mensen die je door en door kennen, met wie je emotioneel intiem kunt zijn en je twijfels en successen eerlijk durft te delen. Daarbuiten zijn er meerdere cirkels van vrienden, van belangrijke contacten tot mensen die je vooral in hobby's tegenkomt. Tijd investeren in de *inner circle* levert het meeste sociale en mentale voordeel op."

Hoe weet je of een vriendschap voedend is, en niet gebaseerd op gewoonte of verplichting?

"Als je met iemand afspreekt en er later veel over piekert of onzekerheden ervaart, is dat meestal geen voedende vriendschap. Voedende contacten voelen veilig, vertrouwd en stimulerend aan, en geven je energie of nieuwe inzichten, ook al zie je die persoon niet vaak. Het gaat dus niet om de frequentie, maar om de kwaliteit van de interactie."

Wat kunnen jongeren leren van oudere generaties over duurzame vriendschappen, en omgekeerd?

"Vriendschap ontstaat vaak met mensen die ons laten zien wie we willen zijn, ongeacht leeftijd of levenspad. Het kan zelfs verrijkend zijn om vrienden van andere generaties te hebben, omdat je van elkaar kunt leren en nieuwe inzichten krijgt. Duurzame vriendschappen vereisen wederkerigheid, vertrouwen, veiligheid en gedeelde interesses."

Wat zijn concrete tips voor jongeren om kwalitatieve vriendschappen op te bouwen?

"Neem initiatief en investeer tijd in elkaar. Nodig iemand uit voor een koffie, ook al denk je dat die ander geen tijd heeft of jou niet leuk vindt, dat is wat men noemt de *liking gap*. Kleine attenties, zoals een foto of berichtje om te tonen dat je aan iemand denkt, helpen ook. Daarnaast is regelmatig belangrijk: bijvoorbeeld vaste afspraken of tradities creëren een natuurlijke structuur waardoor vriendschappen standhouden."

Dit versterkt verbinding en ondersteunt emotionele regulatie."

Kan vriendschap bijdragen aan een stabiele samenleving?

"Absoluut. Vriendschap creëert verbondenheid, niet alleen in privécontexten maar ook maatschappelijk. Kleine interacties versterken het gevoel van gemeenschap. Tegelijkertijd is het belangrijk dat studenten, die niet automatisch dagelijks met elkaar samenkomen zoals op de middelbare school, actief investeren in hun vriendschappen door deelname aan verenigingen en samenwerkende activiteiten."

Wat is een leuk inzicht dat u uit uw onderzoek over vriendschap hebt gehaald?

"Het woord 'ontmoeten' vind ik mooi: in 'ontmoeten' zit 'ont - moet'. Vriendschap is een ontmoeting zonder druk of verplichting, een veilige ruimte waarin verbinding ontstaat. Het vergt tijd en aandacht, maar levert veel op: rust, welzijn, en een gevoel van verbondenheid. In onze drukke, multitaskende maatschappij onderschatten we dat vaak, terwijl het essentieel is voor persoonlijk geluk en maatschappelijke cohesie."

Heeft het doen van onderzoek uw persoonlijke kijk op vriendschap veranderd?

"Ja, ik besteed er meer aandacht aan. In de scouts heb ik waardevolle vriendschappen opgebouwd, waaronder een *inner circle* met een beste vriend van meer dan twintig jaar. Ik ben me bewuster geworden van de waarde van vriendschap en probeer dat ook uit te drukken naar mijn vrienden, bijvoorbeeld door hen te zeggen dat ze belangrijk voor me zijn. Wetenschap toont bovendien aan dat sterke relaties niet alleen geluk, maar ook gezondheid bevorderen. Zo blijkt uit een Harvard-studie dat mannen die tevreden waren met

hun relaties op vijftigjarige leeftijd, gezonder en gelukkiger ouder werden."

Is er verschil tussen vriendschappen van mannen en vrouwen?

"Mannen geven vaak de voorkeur aan groepsactiviteiten, terwijl vrouwen over het algemeen kleinere groepen of één-op-één contacten en diepere gesprekken prefereren. Dit beïnvloedt de manier waarop ze sociale steun ervaren."

Heeft sociale media invloed op vriendschappen en verbondenheid?

"Sociale media kan zowel positief als negatief zijn. Wie sterk in zijn schoenen staat, ziet sociale media als inspiratie, terwijl onzekerheid kan leiden tot negatieve vergelijkingen. Digitale vriendschappen kunnen waardevol zijn, maar echte interacties creëren *bio-behavioral synchrony*: een lichamelijke en mentale resonantie die versterkt wordt door oogcontact, imitatie van gedrag en directe feedback."

"Mannen geven vaak de voorkeur aan groepsactiviteiten, terwijl vrouwen over het algemeen kleinere groepen of één-op-één contacten en diepere gesprekken prefereren"
- Marie-Anne Vanderhasselt

Leestip! Marie-Anne Vanderhasselt schreef een en wetenschappelijk onderbouwd boek over de kracht van vriendschap, met als titel 'Jij bent een vriend van mij'.

NIEMAND WEET, NIEMAND WEET DAT IK MET JOU DATE:

Decennialang werd de waarde van een vrouw afgemeten aan haar sociale status. Recent kiezen steeds meer vrouwen voor het single leven. Hoe evolueerde de vrouw aan de digitale haard, naar de vrouw die de man strategisch uit het *online frame* snijdt?

DE STILLE EXIT VAN DE BOYFRIEND OP SOCIALE MEDIA

De trend die momenteel op sociale media circuleert, voorspelt de dood van de *boyfriend culture*. In de vroege jaren van sociale media werd hevig gepronkt met relaties. Het was een trend om een *boyfriend* te hebben die fungeerde als een multifunctioneel statussymbool: een partner én een pronkstuk. Een illustratie hiervan zien we ook terug in de modewereld. De *boyfriend* trend in de vrouwenmode katapulteerde in de jaren 2010. Menig vrouw liep erbij alsof ze de kleerkast van haar vriend had geplunderd. Dat onschuldig lapje spijkerstof droeg gek genoeg bij aan je sociale status. Het trots dragen van een *boyfriend jeans* toonde aan dat er een partner was om kleren van te dragen. Een subtiele manier om toch tegen de wereld te schreeuwen dat jij een vriend hebt en dat mannen je begeren.

Rond 2020 gooiden we het over een andere boeg. Waar liefde ooit luidkeels van de digitale daken werd geschreeuwd, heerst nu een spel van suggestie en mysterie. Vrouwen kiezen steeds vaker voor de *soft launch*. Ze posten subtiele signalen alsof begeerlijkheid hen per ongeluk overkomt. Een foto van een achterhoofd of een hand op het stuur. De ideale man is blijkbaar degene waarvan je zo

min mogelijk ziet.

Vanaf dit jaar zien we dat de trend van de *soft launch* nog verder gaat. Er wordt namelijk überhaupt niet meer gelauncht. Het zou gênant zijn om een vriend te hebben, laat staan hem te posten. Zodra een vrouw het *single* nest verlaat, daalt haar coolfactor en vervaagt haar herkenbaarheid. Ze is namelijk niet langer de on-

afhankelijke protagonist van haar eigen verhaal, maar de helft van een duo.

HETERONORMATIVITEIT EN QUEER RELATIES

Daarnaast zijn de trends ook een reactie op het in vraag stellen van heteronormativiteit. Decen-

nialang werd de heteroseksuele relatie op een voetstuk geplaatst en gezien als dé hoeksteen van de samenleving. De opkomst van de LGBTQIA+ beweging heeft dat beeld aan diggelen geslagen, waardoor traditionele rollen van gender en seksualiteit niet langer onaantastbaar zijn.

Dit roept een intrigerende vraag op: ervaren heteroseksuele mensen hun relatievorm als saai of zelfs beschamend, nu queer relaties meer en meer gevierd worden? Binnen de LGBTQIA+gemeenschap ontstaan bovendien nieuwe spanningen. Voor biseksuele vrouwen kan een relatie met een man leiden tot het gevoel dat ze zich moeten verantwoorden, omdat hun relatie niet binnen het hokje van een relatie met iemand van hetzelfde gender valt. De trends tonen dat de vanzelfsprekende status van heteroseksualiteit begint af te brokkelen en hoe binnen online gemeenschappen nieuwe ideeën ontstaan over welke relaties 'cool' zijn.

IRONIE ALS ZELFVERDEDIGING

Toen **Chanté Joseph** met haar gelijknamige artikel in Vogue de vraag stelde: "*Is it embarrassing to have a boyfriend?*", klonk dit in eerste instantie als een wel-

DE VERDWIJNING VAN DE INSTA-BOYFRIEND

Had Chanté een artikel geschreven getiteld "Is it embarrassing to drink matcha?", waren de matchadrinkers dan ook op hekken gesprongen?

overwogen satirisch artikel, maar het raakte iets dieper. Wie menig waardevolle tijd op TikTok spendeert, weet dat er al langer een subtiele strijd tussen satire en romantiek woedt. Het is een sfeer die voor veel vrouwen eerder troost en erkenning biedt dan haat. Frustratie en humor smelten samen tot een vorm van online zelfverdediging van de vrouw. Want de wens om te lachen om iets dat pijnlijk ongemakkelijk is, is groot. Met andere woorden, frustratie vermomd als een lach, een knipoog en een *like*.

Uit diezelfde sfeer groeiden talloze sub-trends. In "Women in Male Fields" nemen vrouwen de rol van mannelijke collega's of partners over om hun gedrag te spiegelen; ironisch van aard, maar pijnlijk raak. In "Women Are Coping With Men" wordt de grijs nog scherper; een - door **Lorde** gedirigeerd - loflied op de *Man of the Year*, dat eigenlijk een klaagzang is. En "God Forbid", een trend waarin mensen spottend reageren op andermans oordelen. Een vriendin die online nooit iets post over haar vriend? *God forbid she has her own identity*.

Of het Vogue-artikel inherent een opstandige en rebelse doelstelling heeft, blijft een vraagteken. Het artikel blijft nu eenmaal ge-

woonweg een vaststelling van wat iedereen de afgelopen maanden op sociale media voorbij zag komen (bijvoorbeeld het *soft-* of zoals eerder besproken gewoonweg *non-launchen* van relaties op sociale media). Het beschrijft een trend van recente sociale media-cultuur. Had Chanté een artikel geschreven getiteld "Is it embarrassing to drink matcha?", waren de matchadrinkers dan ook op hekken gesprongen?

De afslag van louter een trend afbeelden, nam het artikel niet. Internetgebruikers reageerden massaal op de trend. De nasleep bestond uit heel wat kritische alsook vrouwondersteunende reacties. En die reacties zeggen soms meer dan de inhoud zelf. De kracht zit in het feit dat Chanté met alleen een titel in Vogue een mini-golf in beweging heeft gebracht. Veel vrouwen voelen zich versterkt door een blik op de *For You Page*, en mannen oncomfortabel.

VAN DIGITALE TREND NAAR MAATSCHAPPELIJK DEBAT

Wat begon als een digitale trend, blijkt een spiegel van brede maatschappelijke verschuivingen. De publieke relatie maakt plaats voor strategische afwezigheid. Ironie wordt een vorm van verzet en

queer perspectieven hertekenen het romantische ideaal. Lange tijd was vrouwelijke zelfredzaamheid afhankelijk van de relatie waarin vrouwen zich bevonden. Er werd hen een script opgelegd dat niet eens door henzelf werd geschreven. Haar identiteit en liefde kregen pas betekenis wanneer het door een man bevestigd werd. Ook online draagt het vrouwbeeld patriarchale en emancipatorische sporen met zich mee. Digitale trends zoals het Vogue-artikel herschrijven dit script.

Laten we namelijk eerlijk zijn: het eeuwenoude sprookje van de prinses die hunkert naar een prins, heeft vrouwen nooit echt gediend.

'PUTAIN' VEROVERT DE HUSTINX PRIJS

STIEN KREGTING & LEONE MATTHEUS // BEELD: EMMA JUXON-SMITH

Met hun serie 'Putain' bewijzen de makers dat televisiedrama's evenveel diepgang en artistieke waarde kunnen hebben als klassieke literatuur of theater.

De schrijvers van de Brusselse dramareeks 'Putain' **Frederik Willem Daem**, **Deben Van Dam** en **Nadège Bibo-Tansia** zijn bekroond met de Hustinx Prijs voor Dramaschrijvers 2025. Hun rauwe, ontroerende portret van Brusselse jongeren weet door zijn ongefilterde echtheid en gelaagde personages een snaar te raken die zelden zo trilt in het Vlaamse televisielandschap.

De prijs, vernoemd naar de Maas-trichtse industrieel **Edmond Hustinx**, werd in het leven geroepen om uitzonderlijk artistiek talent binnen de kunsten en wetenschappen te vieren. Sinds de oprichting van de Hustinx Stichting in 1961 bekroont ze om de twee jaar makers die uitblinken in toneel, radio of televisiedrama met niet alleen lof, maar ook financiële steun. De officiële uitreiking vindt plaats op 29 november in Maastricht.

Het is bijzonder dat 'Putain' deze eer te beurt valt. De Hustinx Prijs ging traditioneel naar literaire en theatrale grootheden: namen als **Hugo Claus** en **Annie M.G. Schmidt** sieren de lijst van eerdere laureaten. Dat nu een hedendaagse televisiereeks in dat rijtje wordt opgenomen, markeert een eerder zeldzaam moment waarop het scherm de pen ontmoet: een erkenning dat ook televisiedrama tot de hoogste regionen van kunst kan behoren.

De bekroning is bovendien een signaal dat de grenzen van wat 'waardige kunst' heet, verschuiven. Waar televisiedrama lange tijd werd weggezet als vluchtig vermaak, bewijst 'Putain' dat kwaliteit net ontstaat wanneer makers durven breken met conventies en de leefwereld van jongeren seri-

Deben Van Dam en scenariste Nadège Bibo-Tansia omgezet in een authentieke weerspiegeling van de Brusselse diversiteit. Door acteurs op straat te zoeken, verschillende delen van de stad te filmen en meerdere talen te gebruiken slaagden ze erin Brussel te personifiëren.

'Putain' toont aan dat televisiedrama's net zo poëtisch en oprecht kunnen zijn als theater en dat een categorie of doelpubliek losstaat van het intellectuele gehalte

eus nemen. Die shift, gesteund door een prijs met zo'n historisch gewicht, kan een blijvende impact hebben op hoe instellingen, jury's en het bredere publiek kijken naar nieuwe vormen van storytelling.

Wat in de coronaperiode ontstond als een terloops idee van **Zwan-gere Guy**, alias **Gorik van Oudheusden**, werd door jeugdvriend Frederik Willem Daem, regisseur

Deze erkenning is niet enkel een prachtprestatie voor de serie, maar ook een mooi opstapje voor jonge makers en studenten die zich eindelijk gerepresenteerd zien in prestigieuze prijzen. 'Putain' is het bewijs dat televisiedrama's net zo poëtisch en oprecht kunnen zijn als theater en dat een categorie of doelpubliek losstaat van het intellectuele gehalte.

TUSSEN ILLUSIE EN INCLUSIE: DE COMEBACK VAN VICTORIA'S SECRET

MADELEINE COSSEMENT, NINA VANDEZANDE & EMILIE DE WINNE // BEELD: EMILIE DE WINNE

Met zijn heropleving confronteert Victoria's Secret zijn exclusieve schoonheidsidealen met hedendaagse waarden rond diversiteit. Maar is deze ommezwaai wel écht authentiek, of gewoonweg een manier om het merk opnieuw relevantie toe te kennen?

EEN CONTROVERSIËLE FANTASIE

De comeback van Victoria's Secret verloopt niet zonder enige controverse. De jaarlijkse modeshow werd in 2019 stopgezet nadat de kijkcijfers kelderden en schandalen rond eigenaar **Leslie Wexner** en zijn band met **Jeffrey Epstein** naar buiten kwamen. Daarnaast ontstond in 2018 verontwaardiging toen voormalig marketingdirecteur **Ed Razek** in **Vogue** verklaarde geen plussize- of transmodellen te willen inzetten omdat de show "een fantasie" is. Als reactie op de groeiende maatschappelijke relevantie rond *body positivity* paste het lingeriemerk zijn beleid aan; volslanke modellen en vrouwen van kleur verschenen op de catwalk. Bovendien lanceerde Victoria's Secret in 2021

het VS Collective, een groep ambassadeurs geselecteerd op basis van maatschappelijke betrokkenheid in plaats van een homogeen schoonheidsideaal. Toch laait de kritiek op, omdat experts waarschuwen dat de nieuwe diversiteit oppervlakkig blijft en dat het merk plussize- of transmodellen inzet om het stereotiepe imago op te poetsen.

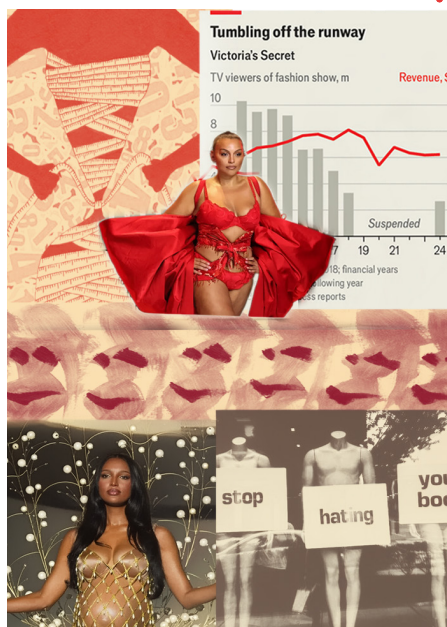
EEN WINSTVERLIEZENDE IDENTITEITSCRISIS

Deze vlagen van kritiek zijn ook sterk te herkennen in de financiën van het merk. Op hun hoogtepunt van succes, circa 2015-2016, draaide Victoria's Secret zo'n 7,8 miljard dollar omzet. Ze maakten toen ook een derde van de Amerikaanse lingeriemarkt uit als marktleider. Vanaf 2019 zien we een sterke daling in de inkomsten, die zich doortrekt tot 2021 en daar een dieptepunt bereikt. Logisch, want op dit moment ligt de keten zwaar onder vuur. Sinds deze periode is de marktwaaarde van het bedrijf algemeen blijven dalen, en nu ligt het rond 1,5 miljard dollar, wat een halvering is tegenover vroeger.

Vorig jaar draaide het bedrijf een omzet van 6 miljard dollar, nog ver onder het succes van de gloriejaren dus, maar wel alweer een stijging ten opzichte van het dal rond 2021. Er zijn duidelijk nog

Als reactie op de groeiende maatschappelijke relevantie rond *body positivity* paste het lingeriemerk zijn beleid aan; volslanke modellen en vrouwen van kleur verschenen op de catwalk

wat moeilijkheden met de heropbouw van een nieuwe, modernere Victoria's Secret, want de winst is toch nog lager dan in 2022. Die schommelende verkoopcijfers weerspiegelen een zichtbare identiteitscrisis waar het merk zich in bevindt. Door te kiezen voor meer diversiteit en eenvoudigere lingeriestijlen ontstaat een opvallend contrast met hun eerdere campagnes. In tegenstelling tot de hoogdagen van het merk is de lingeriemarkt competitiever geworden. Het succes van merken als SavageXfenty is onmiskenbaar met hun boodschap rond schoonheid die plaatsmaakt voor diversiteit. Het is duidelijk dat Victoria's Secret zijn eerder leidende positie binnen de lingeriemarkt terug wil veroveren door in te spelen op de nieuwe tijdgeest en concurrentie. Maar vervreemdt deze koerswijziging het merk van zijn eerdere publiek?

DURF TE LEVEN MET JAZZ:

Waso De Cauter komt uit een muzikantenfamilie, is vanaf zijn zestiende muzikant en speelt ritmegitaar. Sinds 2005 draagt hij zijn steentje bij in de Hot Club, eerst achter de schermen en later als zaakvoerder samen met Peter Kinna.

Werkt u enkel met muzikanten die een muzikale opleiding hebben gevolgd?

"Opleiding maakt me eigenlijk niet uit. Het is interessant voor de muzikanten zelf. Het moet wel kloppen. In de Hot Club hebben we regelmatig voor dat mensen vragen of ze mee mogen doen met een jamsessie. Daarop vragen wij dan: 'ken je jazz?' en als ze dan antwoorden dat ze zich op gevoel bij de sessie gaan aansluiten, moeten we direct uitleggen: neen dat gaat niet. Dat werkt nu eenmaal niet zo. Je moet de taal van jazz snappen. In een conversatie met Chinezen ben je er niets mee als je geen Mandarijns kan. Je kan daar niet zomaar geluidjes beginnen te maken en verwachten dat mensen je verstaan. Maar eens dat je de taal kent, dan mag het zeker. Ik ben voorstander dat mensen een muzikale opleiding volgen. Zo krijg je de bouwstenen tot muzikale creativiteit en kan het gemakkelijker zijn om je stem te vinden en te ontwikkelen."

Hoe zou u de jazzscène in Gent omschrijven aan een student of buitenstaander?

"Gent biedt ongelooflijk veel mogelijkheden. Door de kleinheid van de stad, in tegenstelling tot de rest van Vlaanderen en België, voel je een grotere doordringing van verschillende genres. Je voelt ook in de Hot Club of Bar Lume dat veel

muzikanten niet enkel met jazz bezig zijn, waardoor er allerlei *crossovers* en *fusions* ontstaan. Het is niet verwonderlijk dat er zoveel bijzondere groepen uit Gent komen. Dit heeft te maken met plekken zoals de Hot Club, waar groepen als **De Beren Gieren** en **Black Flower** zijn ontstaan via jamsessies waar mensen blijven experimenteren. Hetzelfde gebeurt in de Missy Sippy, maar dan met blues. Het belangrijkste is om opportuniteiten te creëren en als je dat doet, komen er mooie dingen uit."

Voelt u een verschil tussen Gent en de rest van Vlaanderen, bijvoorbeeld Antwerpen of Brussel?

"Dat is persoonlijk, maar ik merk dat er in Antwerpen of Brussel

"De gesubsidieerde culturele sector in België heeft te weinig toewijding"
- Waso De Cauter

geen plek is zoals de Hot Club. Het is niet om mezelf te eren, maar ik voel dat echt. Brussel is er wel mee bezig, bijvoorbeeld de Sounds aan de Grote Markt. Het was mijn grote droom om met mijn vennoot Peter Kinna een Hot Club de Grand/de Bruxelles te maken, maar we hebben hiervoor niet genoeg energie meer over. Antwerpen daarentegen heeft meer jazzclubs, zoals De Muze en Hopper, maar niemand durft echt de sprong te wagen om puur voor de muziek te gaan en die centraal te plaatsen en complete stilte of aandacht te vragen. Dat is wat wij toevallig wel doen, en misschien maakt dat net het verschil."

Voelt u ups en downs in de jazzscène van Gent?

"Volk gaat er altijd wel zijn dus aan de passanten merk je het minder. Je voelt het vooral bij de muzikanten. Er is sinds de coronapandemie ook veel veranderd. Ik herinner me jamsessies tot 8 uur in de ochtend. Soms kwam de kuisploeg al langs en waren we gewoon nog bezig. De nieuwe generatie is vroeger door en precies iets praktischer ingesteld."

INTERVIEW MET WASO DE CAUTER

Als u vier Belgische jazzmuzikanten of bands, levend of overleden, zou moeten aanraden aan een student, wie zou u dan kiezen?

"**Django Reinhardt** is een must. Hij is geboren in België, speelde in de oude stijl, maar is zonder twijfel een van de grootste genieën in de muziek. Van de levende muzikanten zou ik zeker **Aka Moon** aanraden. Zij zijn nog altijd top, zowel als groep als individueel. Ze blijven hun eigen lijn volgen, zijn muzikaal complex, en tegelijk groovy en boeiend. Er zijn zoveel goede muzikanten, dus het hangt natuurlijk ook af van smaak en voorkeur. Ik zou **Nathalie Lories** aanraden, en ook **Eve Beuvers**, die veelbelovend is op piano, en **Alex Koo**, die furore maakt. Daarnaast denk ik aan muzikanten waarmee ik graag speel, zoals **Viktor Perdies**, die altijd muzikaal is. Voor wie van groovy jazz houdt, is **Dishwasher** een aanrader. Gent biedt ongelooflijk veel mogelijkheden. Door de kleinheid van de stad, in tegenstelling tot de rest van Vlaanderen en België, voel je een grotere doordringing van verschillende genres."

Hebben Hot Club en Bar Lume een soort van authenticiteit omdat jullie niet met subsidies werken? Hebben jullie een heldere blik?

"Een heldere blik wel, maar een pijnlijk heldere blik. We betalen totaal te weinig aan onze muzi-

kanten. De muzikanten weten dit, dus blijft het houdbaar. Maar wat wij onze muzikanten betalen is al 15 jaar niet veranderd. Het brood is op 15 jaar verdubbeld van prijs. Dat is een situatie waar ik het zeer moeilijk mee heb. Ik ben nog altijd op zoek naar hoe ik dit kan oplossen, want alles wordt duurder, behalve de winst die je maakt. En alle muziek wordt betaald met die winst. Het brengt absoluut niet op, de muziek. Je moet het doen uit toewijding. Je moet trouwens alles in het leven doen uit toewijding. Soms niet, soms moet je afschuwelijk werk doen, maar dat moeten wij ook doen. Dat is dan weer een toewijding aan het leven. Ik vind dat de gesubsidieerde culturele sector in België te weinig toewijding heeft. Niet meer wil afzien, niet meer durft af te zien voor waar ze in geloven. Ik denk niet dat hun geloof niet juist is, maar dat ze het gewoon niet doorhebben. Als je muzikanten vraagt om te komen

"Soms kwam de kuisploeg al langs en waren we gewoon nog bezig" - Waso De Cauter

spelen voor 200 euro per muzikant, wat wij niet eens kunnen dromen, dat zijn bedragen... Wij betalen 75 euro per muzikant. Dat durf ik te zeggen. Maar in de gesubsidieerde sector vind ik dat muzikanten

op zijn minst 400 euro zouden moeten krijgen voor een optreden. Maar dat vinden 'zij' dan te veel. Ondertussen wel rijden met een auto van meer dan 50.000 euro 'op de zaak' gesubsidieerd met het 'cultuurbudget' ... De toewijding is dan verwrongen."

"Nog één raad aan uw lezers: durf te leven. Dat is moeilijk, zeer moeilijk. De enige reden dat ik dat kan is, omdat ik muzikant was en opgegroeid ben zonder te weten wat ik de volgende maand zou verdienen. Het is gemakkelijk voor mij om dat te zeggen omdat ik die bouwstenen heb meegekregen, maar het is moeilijk als je dat niet meekrijgt. Durf te leven, riskeer te leven. Anders eindigen we (zoals nu met Al...) allemaal in een vakje achter een bureautje."

FOUR FAVOURITES VAN JASPER MOUTON

4

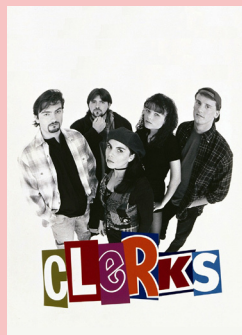
'INTERSTELLA 5555'	2003
'APOCALYPSE NOW'	1979
'CLERKS'	1994
'INGLOURIOUS BASTERDS'	2009

Wist je dat **Daft Punk** een hele film heeft laten maken voor hun album 'Discovery' (tevens een van de beste albums aller tijden)? 'Interstella 5555' is een alienfilm op zijn kop. Een buitenaardse band wordt ontvoerd, vermenselijkt, en naar de aarde gebracht. In plaats van de boel op stelten te zetten en de mens te corrumperen worden ze zelf slachtoffer van de meest kwalijke industrie op aarde: platenfirmas en promotors. Door de kracht van disco en wat hulp van een verliefde piloot proberen de getalenteerde gijzelaars uit de klauwen van de mensheid te ontsnappen. Stap mee in de zilveren gitaar en dans je weg door het heelal. 'Interstella 5555' is integraal op YouTube te vinden.

"Ik wou een missie, en voor mijn zonden hebben ze mij er een gegeven" 'Apocalypse Now' is gebaseerd op **Joseph Conrad's** 'Hart der Duisternis', een novelle die zich afspeelt op de toen nog Belgische Congorivier. De film speelt zich af in Amerika's eigen zelfgemaakte Imperialistische hel: Vietnam. Terwijl **Kapitein Willard** de rivier Nung opvaart op zoek naar een losgeslagen **Kolonel Kurtz**, toont auteur **Francis Ford Coppola** de meest angstaanjagende, onmenselijke kanten van Amerika's meest traumatische verlies. Kijk in de ziel van een hoofdpersonage dat meer soldaat is dan mens, omringd door soortgenoten die elk op hun eigen manier de waanzin voorbij zijn. Jaag mee naar zijn evenbeeld, vertolkt door een toen al even losgeslagen **Marlon Brando**.

'Clerks' is een studentenfilm doordrenkt met de tijdsgeschiedenis van nineties nietsnutterijen grofgebekte onverschilligheid. De zwartwit-film, wegens budgettaire beperkingen, is de eerste van een reeks iconische buddyfilms geregisseerd door **Kevin Smith**. **Dante**, werknemer in een tankstation, wordt onverwachts opgeroepen om te komen werken op zijn vrije dag en komt heel wat tegenslag, romantische problemen, en vreemde personages tegen in zijn strijd tegen betaalde verveling. "Ik moest hier niet eens zijn vandaag!"

Op een boerderij in Frankrijk komt een SS-officier binnen op zoek naar ondergedoken joden. Deze scène werd breed gedragen als één van de spannendste aller tijden en heeft van **Christoph Waltz** een van Hollywoods favoriete slechteriken gemaakt. De enige overlever vlucht weg en plant haar zoete wraak. Iets later landt een groep Joodse Amerikanen achter de frontlinie om terreur aan te richten in het bezette Frankrijk. Wat volgt is een wraakzuchtige orgie aan gerechtvaardigde vergeldingen. Geen bloed is te veel en geen kogelgat te diep; de misdaden van het Nazisme worden zonder genade en op spectaculaire wijze afgestraft. **Tarantino** laat zich volledig gaan, maar pronkt op de juiste momenten nog steeds met zijn talent voor spanning. De subtiliteit is zoek, maar wie wil er nu subtiel zijn over de bevrijding van Europa?

PURETO WAT ZIT ER IN DE PUREE?!

Oorspronkelijk begonnen als foodtruck, uitgegroeid tot een imperium met twee filialen en een derde dat onderweg is, heeft Pureto blijvend succes. Echter, achter elk succesverhaal schuilt een donkere waarheid. Uit onderzoek door Schamper blijkt dat Pureto niet twijfelt om over lijken te gaan

In februari dit jaar opende het eerste filiaal van Pureto in Gent, twee jaar nadat de Pureto-foodtruck voor het eerst in het leven werd geroepen. De broers **Vandeghehuchte** hadden met hun concept 'Grootmoeders puree in een modern jasje' een gat in de markt gevonden en vulden die vervolgens met zo veel mogelijk puree.

De opening van het restaurant in Gent was een waar succes: in de eerste paar weken moest je tot buiten aanschuiven. Het voetpad in de Walpoortstraat werd ingepalmd door een haast eindeloze horde aan hongerige studenten. Kort daarna riep **UNIZO** Pureto Gent uit als onderneming van het jaar en dus kon een tweede filiaal niet op zich laten wachten. Niet eens zeven maanden later werd het ingehuldigd op de Eiermarkt in Brugge en vandaag wordt er zelfs bedreigd met een derde filiaal in Leuven.

Een succes waar niemand zich vragen bij lijkt te stellen. Hoewel de gebroeders Vandeghehuchte goed weten hoe ze de sociale media naar hun hand moeten zetten en ze blijkbaar goed kunnen aanvoelen waar de consument naar op zoek is, blijft er een vraag on-

beantwoord: wie is er nu in godsnaam bereid om 15 euro te betalen voor boerenworst en een kwak puree?!

Onderzoek uitgevoerd door Schamper lijkt hier nu eindelijk

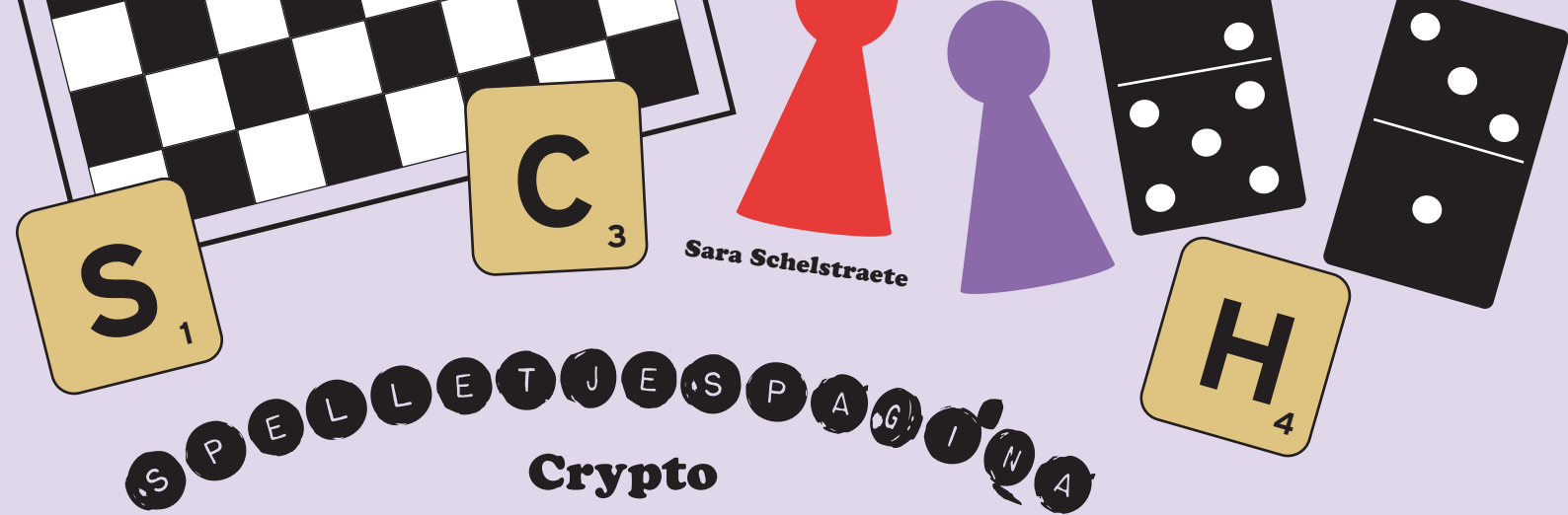

een antwoord op te bieden. Het gat in de markt waar de gebroeders Vandeghehuchte op hebben ingespeeld, is een van eigen makelij. Om die te creëren zijn ze over lijken moeten gaan.

Het laatste jaar was er in Gent een opmerkelijke stijging in het aantal overlijdens van grootmoeders, op het eerste gezicht kon dit te wij-

ten zijn aan een nieuwe covid- of griepvariant, maar een grondige analyse van de cijfers heeft iets onthutsends blootgelegd: er was een exponentiële stijging in de sterftecijfers na de opening van Pureto Gent. Opmerkelijk, want bij grootmoeders die niet kunnen koken werd deze stijging niet gezien. Ook was er een vast patroon: allen waren overleden aan een darmobstructie veroorzaakt door puree die door een wetsdokter beschreven werd "zo hard als klei" te zijn. In vervolgonderzoek werd hetzelfde patroon vastgesteld na de opening in Brugge.

Al snel vielen de puzzelstukken in elkaar, de gebroeders Vandeghehuchte zijn verantwoordelijk voor de dood van tienduizenden grootmoeders, waarna ze vervolgens kapitaliseerden op de nostalgische gevoelens die opgewekt werden bij de kleinkinderen na het overlijden. Hoe kan het ook anders, enkel rouwende kleinkinderen die op zoek zijn naar een lang vervlogen tijd zouden zich massaal storten op een bord uit poeder-gemaakte-artificiële-brol die hen verkocht wordt onder de noemer van 'Grootmoeders puree'.

Sara Schelstraete

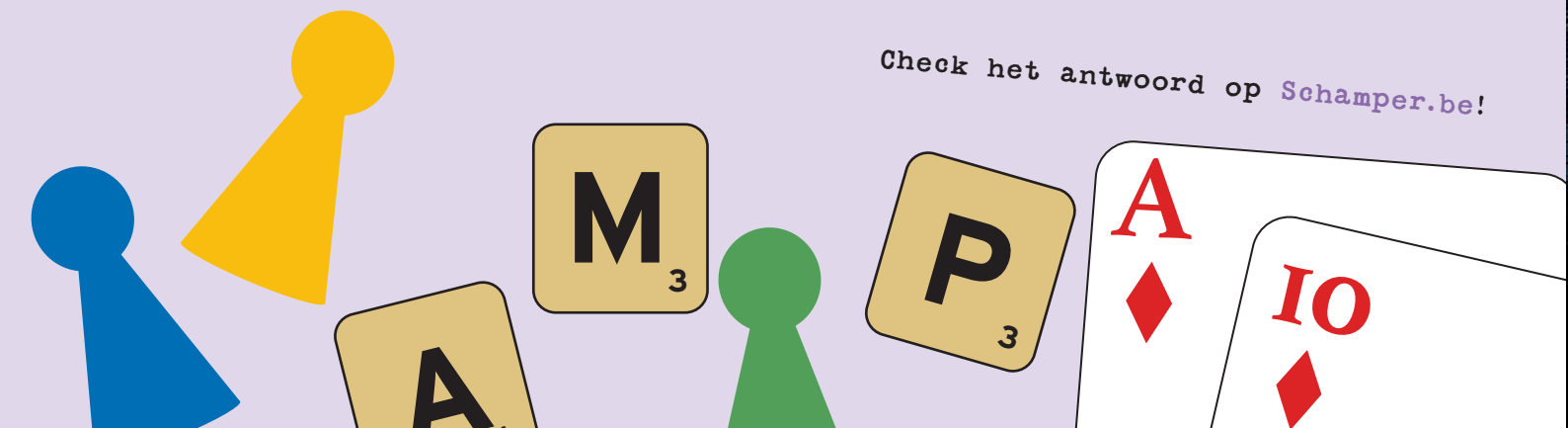
SPELLETJESPAAGIN

Crypto

1. Blij om te kunnen eten
2. Brugse filosoof
3. Rood paard
4. Elegante genade
5. Koude Europeaan
6. Verplicht le(g)ermateriaal
7. Voer voor advocaten

Check het antwoord op Schamper.be!

DAG SINTERKLAAS

ZEBRA WOODS

TIMETABLE
FOOD & DRINKS 17:30
SUPPORT 19:00
MAIN 20:30

DJ SET IN
ZEBRA CAFE 22:00
(FREE ENTRANCE)

JOEY

FOODSTAND
JOEY SMASHBURGER

INFO & TICKETS
WWW.ZEBRAWOODS.BE

A POP UP WINTER FESTIVAL

19.12 JAZZ BRAK

26.12 EMMY D'ARC

02.01 'T HOF VAN COMMERCE

20.12 YEVGUENI

27.12 STEF KAMIL CARLENS & THE POEM

03.01 GABRIEL RÍOS

21.12 DE MENS

28.12 TRIXIE WHITLEY

04.01 SHOWCASE#MUSIC

ntgent

ECHO

Every Cold-Hearted Oxygen)

Nassim Soleimanpour & Omar Elerian

08.04–10.04.2026

Een theatrale odyssee door tijd
en ruimte, waar ongerepeteerde
genialiteit samenkomt met
klimaatcrisisinnovatie.

Boek je theatertickets via www.ntgent.be. Student? 15 euro!